

vergadering **C197**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en
Justitie

van 18 april 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de werking van de Commissie Erkenning en Bemiddeling voor misbruik en geweld uit het verleden – 1755 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verplichting om een uittreksel uit het strafregister voor te leggen voor wie met kinderen werkt – 1809 (2022-2023)	10
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het blokkeren van TikTok op de computers en smartphones van Vlaamse ambtenaren – 2088 (2022-2023)	14
VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de verdeling van de REPowerEU-middelen – 2278 (2022-2023)	17
VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de mogelijke verkoop van Vlaamse aandelen in de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen – 1568 (2022-2023)	19
VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het hoge bedrag aan ongeïnde kilometerheffingboetes aan buitenlandse transportfirma's – 1820 (2022-2023)	21
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het rapport van de Hoge Raad van Financiën over de voorbereiding van het stabiliteitsprogramma 2023-2026 – 2232 (2022-2023)	25
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het aanbieden van informatie door de Vlaamse Belastingdienst aan de ouders van een overleden minderjarig kind betreffende de noodzaak om al dan niet een aangifte nalatenschap in te dienen – 1440 (2022-2023)	30
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de uitspraak van het Grondwettelijk Hof over de gunstregeling in de schenk- en erfbelasting voor familiale ondernemingen – 2106 (2022-2023)	32

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de werking van de Commissie Erkenning en Bemiddeling voor misbruik en geweld uit het verleden – 1755 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Voorzitter, collega's, ministers, jullie kennen mijn bekommernis over de erkennings- en bemiddelingscommissie voor historisch misbruik.

De Commissie Erkenning en Bemiddeling voor misbruik en geweld uit het verleden ging van start op 1 december 2014, in navolging van de parlementaire werkzaamheden rond de getuigenissen van misbruik en geweld in jeugd- en onderwijsinstellingen van twee en meer decennia geleden. De doelstelling van de commissie is om slachtoffers de steun en erkenning te geven die zij verdienen voor het leed dat hun werd aangedaan. Indien gewenst, kan ook bemiddeling worden opgestart.

Aanvankelijk ging het om een tijdelijke commissie, maar in juli 2018 keurde het Vlaams Parlement mijn voorstel van decreet goed om de commissie een permanent karakter te geven en de werking ervan uit te breiden. Op 18 december 2020 nam de Vlaamse Regering daarover een beslissing. Sindsdien zijn de voorwaarden om een beroep te kunnen doen op de diensten van de commissie minder strikt en kunnen er dus meer slachtoffers terecht.

Sinds 2022 is de Commissie Erkenning en Bemiddeling voor misbruik en geweld uit het verleden ingebed in het nieuwe Agentschap Justitie en Handhaving.

Minister, in het najaar van 2022 lanceerde u een campagne om de bekendheid van de commissie te vergroten. In de eerste tien dagen daarna ontving de commissie liefst 225 aanmeldingen, aldus in uw antwoord op mijn vraag om uitleg van 13 december 2022. U zei toen dat het aantal extra aanmeldingen onverhoopt hoog lag en dat u de tweede fase van de campagne, met name het verspreiden van affiches en folders via hulpverleningsorganisaties, apothekers en huisartsen, pas in de lente van dit jaar zou aanvatten. In het personeelsplan zouden ook twee bijkomende aanwervingen voor de commissie worden voorzien, namelijk een expert geweld en misbruik en een bemiddelaar. In januari van dit jaar zou een half-tijdse kracht voor bepaalde duur worden aangeworven, ter ondersteuning van de huidige coördinator. Aan de kandidaten van de reservelijst werd gevraagd om te willen aansluiten bij de commissie.

Intussen zou het aantal aanmeldingen nog zijn opgelopen en werden naar verluidt, door het aantal aanmeldingen, ook justitieassistenten ingezet om de commissie te ondersteunen.

Minister, ik heb er al meermaals op gewezen dat het niet enkel van belang is dat mensen worden toegeleid naar de commissie, maar ook dat ze daar op een goede manier kunnen worden begeleid. Hen over de drempel helpen zonder voldoende capaciteit en een goede organisatie om hen erkenning te geven en de nodige bemiddeling te voorzien, dreigt slachtoffers eens te meer te ontgoochelen, en dat moet te allen tijde worden vermeden.

Minister, kunt u duiding geven bij de resultaten van de campagne die in het najaar werd opgestart?

Welke bijkomende maatregelen werden er genomen om het grote aantal aanmeldingen te kunnen opvangen?

Hoeveel aanwervingen gebeurden er de voorbije maanden nog binnen de Commissie Erkenning en Bemiddeling?

Hoe was er bij de voorbereiding van de campagne geanticipeerd op een mogelijk aanzienlijk aantal aanmeldingen?

Is het effectief zo dat de campagne voortijdig werd stopgezet of on hold gezet omdat het aantal aanmeldingen niet op een goede manier kon worden opgevolgd?

Is het effectief zo dat ook justitieassistenten werden of worden ingezet? Welke rol nemen de justitieassistenten concreet op ter ondersteuning van de commissie? Hoe wordt hun mandaat en het wettelijke kader waarin zij werken afgestemd op de opdracht in het wettelijk kader van de Commissie Erkenning en Bemiddeling?

Hoeveel aanmeldingen registreerde de commissie tot nu toe sinds de opstart van de campagne op 25 november 2022? Hoe evolueerde het aantal aanmeldingen sinds het opschorten van de campagne?

Voor hoeveel van deze aanmeldingen werd intussen al een procedure opgestart?

Wordt de planning met betrekking tot de opstart van de tweede fase van de campagne in de lente behouden?

Op welke manier zult u ervoor zorgen dat al deze mensen die een vraag tot hulp of erkenning indienden, daadwerkelijk en binnen een aanvaardbare termijn door de commissie gehoord kunnen worden en zodoende de erkenning kunnen krijgen die zo essentieel is voor hen in hun verwerkingsproces? Op welke manier kan de bemiddeling worden verzekerd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik denk dat het goed is dat ik dat, als minister, absoluut bij het Agentschap Justitie en Handhaving wilde, niet gewoon omdat ik dat het koste wat het kost wilde, maar omdat ik het echt nodig vond om niet meer blind te zijn voor die slachtoffers van wie we allemaal wisten dat ze er waren. Ik wilde dat we daar ook de nodige aandacht zouden voor hebben. Die aandacht begint ermee dat je als overheid een campagne start. Dat was de campagne 'Ooit gebeurd, nooit gehoord?' die we in de kranten en sociale media hebben gevoerd, en dat heeft veel effect gehad. Er werden zes extra commissieleden aangetrokken, ter voorbereiding van de campagne. Dat gebeurde op mijn expliciete vraag, omdat ik voorbereid wilde zijn, mochten er veel meldingen binnenkomen. Het was natuurlijk volledig onverwacht, zowel voor mij als voor de commissieleden zelf, dat we meer dan 450 meldingen zouden binnenkrijgen op een maand tijd. Voordien kreeg de commissie een vijftigtal aanmeldingen per jaar. Ik denk dat de campagne dus wel het nodige effect op slachtoffers heeft gehad. Slachtoffers zijn gaan rechtstaan en ze hebben gevoeld dat de overheid achter hen stond. Ik betreur het heel erg dat dit in het verleden niet is gebeurd. Ik vind het heel erg, mevrouw Schryvers, dat wij jarenlang hebben nagelaten om een appel te doen op die slachtoffers. Ik vind dat verschrikkelijk, maar dat geheel terzijde.

Ik wil die campagne sowieso verderzetten. Ik zal daar ook in blijven investeren, maar het is belangrijk dat we eerst met alle huidige slachtoffers aan de slag gaan en structureel bijkomende personeelsleden aanwerven vooraleer we de campagne verder gaan verankeren, om voorbereid te zijn op nieuwe aanmeldingen.

Zoals u weet dragen de verschillende sectoren waar het historisch misbruik is kunnen voorkomen, zoals Sport, Onderwijs, Jeugd, Welzijn en Cultuur, middelen bij om de commissie draaiende te houden. Samen gaat het over 180.000 euro. Terwijl er vanuit Justitie eigenlijk nooit middelen werden gevraagd, investeer ik op eigen initiatief

en volledig met eigen middelen vanuit het Agentschap Justitie en Handhaving 230.000 euro extra in de commissie door het aanstellen van drie bijkomende voltijdequivalenten (vte's), contracten van onbepaalde duur. Dat is dus 50.000 euro meer dan alle andere sectoren samen. Ik doe dat omdat de commissie, en dus ook het helpen van slachtoffers, voor mij een groot maatschappelijk belang heeft. Ik vind dat we die mensen in het verleden al genoeg in de steek hebben gelaten.

De extra personeelsleden zouden tegen de zomer aangeworven moeten zijn. Dat betekent dus dat we voor de eerste keer sinds de onstaansgeschiedenis van de commissie in 2014 naast de coördinator ook fulltime professionals hebben, ter ondersteuning van de commissie. Een erkenningscommissie die puur alleen op basis van vrijwilligers werkt, is niet meer van deze tijd. In het verleden, in 2014, was dat zo. Er waren enkel vrijwilligers, en er waren vijftig meldingen per jaar. Als doekje voor het bloeden kon dat misschien in 2014, maar ik neem het helpen van slachtoffers heel serieus. Ik vind dat we met professionele mensen moeten werken, zoals psychologen, maatschappelijk assistenten, enzovoort. Je kunt dat niet draaiende houden met alleen vrijwilligers, al hebben die heel veel goede bedoelingen. Om die reden heb ik beslist om daar echt op een serieuze manier mee aan de slag te gaan, en om slachtoffers van historisch misbruik ook erkenning te geven en vanuit de overheid een flinke sorry te zeggen voor het feit dat we hen in de steek hebben gelaten.

Ik ben die vrijwilligers uiteraard meer dan dankbaar, zoals ik eerder heb gezegd, maar met zo'n instroom als vandaag en als je wilt blijven investeren in sensibilisering, heb je ook vaste vte's nodig om dat deftig te gaan ondersteunen.

Wat de aanmeldingen na de campagne betreft, is elk slachtoffer waarvan we een mailadres hebben, intussen gecontacteerd via mail. De slachtoffers waarvan we enkel een telefoonnummer hebben, zijn telefonisch opnieuw gecontacteerd.

Na contact en een eerste vraagverduidelijking blijkt dat van die 450 aanmeldingen een zeventigtal slachtoffers een beroep willen doen op die commissie. Het gaat dus om slachtoffers die effectief erkenning en/of bemiddeling via de commissie willen opstarten. Achttien ervan zijn intussen opgestart. Zo'n opstart van een dossier houdt ook een lang traject in. Van de opgestarte dossiers gaat het voornamelijk om slachtoffers die wegens hun leeftijd, ziekte of euthanasieaanvraag mogelijk niet lang meer te leven hebben of slachtoffers die in bemiddeling willen gaan met een dader die in zo'n situatie zit. Die slachtoffers willen we prioritair opnemen. De andere dossiers nemen we chronologisch op, omdat die slachtoffers aangeven dat een opstart voor hen niet onmiddellijk moet gebeuren.

Daarnaast gaat het, boven op die zeventig dossiers, in een dertigtal meldingen om slachtoffers die vooral in de cijfers opgenomen willen worden. Zij vinden dat er een te groot 'dark number' is en zij willen dat gewoon melden en het signaal geven aan andere slachtoffers dat ze niet alleen zijn. Zij zeggen dat ze ook slachtoffer zijn, maar willen niet verder in bemiddeling of in welk traject dan ook gaan. Zij hebben geweld of misbruik in het verleden meegemaakt en vinden het cruciaal dat dit zichtbaar wordt, dat het een gezicht krijgt en dat de overheid ziet wat er met die mensen in het verleden is gebeurd, waardoor er in de samenleving hopelijk meer begrip en kennis komt over wat de langetermijngevolgen zijn van dit soort van misbruik en geweld. Deze meldingen zullen dus ook in het jaarrapport van de commissie worden opgenomen.

Verder zijn er driehonderd aanmeldingen die niet onder het toepassingsgebied van de commissie vallen. Dat wil zeggen dat het gaat om slachtoffers van actuele feiten die hun weg naar de juiste diensten niet vinden of niet tevreden zijn met de hulp die ze hebben gekregen. We merken dus dat heel wat slachtoffers zoekende zijn naar hulpverlening en bijkomende ondersteuning maar gewoonweg niet weten waar ze terecht kunnen en deze campagne aangrijpen om geholpen te kunnen worden. Daarom werd er in overleg met mijn bevoegde collega en met haar bijkomende

steun een traject opgestart met het centrum algemeen welzijnswerk (CAW), dat gedurende een halfjaar halftijds een bijkomende medewerker zal aanstellen om naar die mensen te luisteren. Ook de medewerkers van 1712 hebben zich bereid verklaard om mensen die te maken hadden met acuut geweld of recentere feiten te ondersteunen in het wegwijs maken in het hulpverleningslandschap. Ik denk dat daar nog heel veel werk ligt in heel het hulpverleningslandschap voor wie de regie in handen neemt. Ik denk dat het voor slachtoffers van misbruik, van welke aard ook, cruciaal is dat zij weten waar ze aan toe zijn. Heel wat slachtoffers zien die campagne en grijpen die aan, maar er is ook een deel slachtoffers die zeggen dat ze niet weten bij wie ze moeten zijn. Dan vind ik dat de overheid naar zichzelf moet kijken en dat verbeteren zodat het potverdikke in dit land duidelijk is voor slachtoffers waar ze zich moeten melden, want het is een doolhof.

Ten slotte zijn er dan nog een vijftigtal meldingen van mensen die zelf geen slachtoffer zijn, maar die gewoon de situatie rond zedenfeiten willen aanklagen, zeer terecht. Ook zij krijgen allemaal een antwoord. Maar zo zie je gewoon wat één campagne heeft teweeggebracht, één campagne.

Ondertussen zien we wel dat het aantal aanmeldingen weer afneemt. Momenteel zijn het er ongeveer een vijftal per week. We merken wel dat de meldingen die nu binnenkomen gericht zijn. In het begin van de campagne ging het vaak om slachtoffers met een vraag om hulp en informatie. De mensen die zich nu melden, ook via doorverwijzing van andere professionals, zijn meestal slachtoffers die effectief een vraag hebben naar erkenning of bemiddeling vanuit de commissie. Ook mensen die eerder aangegeven hadden nog te zullen nadenken over het aanbod, nemen soms opnieuw contact op om toch nog een dossier op te starten.

In afwachting van de extra mensen die we nog gaan aannemen en die tegen de zomer kunnen beginnen, werd er gezocht naar tijdelijke extra mankracht. Ik vind ook dat de Vlaamse overheid dringend iets moet gaan doen aan die aanwervingen. Ik vind persoonlijk dat dat veel te lang duurt. Dat is werk voor collega Somers. Soms denk ik dat we hier een CEO of een koning aan het aanwerven zijn, zo lang duurt het voor sommige profielen. Ook dat mag in dit land allemaal wat sneller, want de slachtoffers, mensen die hulp nodig hebben, wachten niet. Ik denk dat die tijd stilaan voorbij is. Dat is een ander paar mouwen. Blijkbaar gaat dat langzaam bij de Vlaamse overheid. Heel die aanwervingsprocedure moet ook hervormd worden.

Omdat er in eerste instantie extern niemand werd gevonden en ik ook niet graag bij de pakken blijf zitten, heb ik intern binnen het agentschap een oproep gedaan zodat justitieassistenten kunnen bijspringen. Van de twintig justitieassistenten die zich hebben aangemeld – dat zijn er heel wat en dat vind ik wel heel sympathiek –, zijn er een aantal die enkele maanden gaan bijspringen. Zo kunnen we die periode ook wat overbruggen. Zij hebben natuurlijk de nodige ervaring met slachtoffers en bemiddeling, en kunnen juridisch-technisch perfect deel uitmaken van de commissie. Zij stonden dus klaar om dat op te nemen, waarvoor mijn grote dank. Maar nu is er een commissielid dat onmiddellijk inzetbaar is, gezien haar ervaring met de commissie. Zij zal gedurende drie maanden toch halftijds kunnen opstarten, waardoor we de justitieassistenten niet allemaal zullen moeten inzetten. Zij zal dus nog aan de slag gaan, zodat er een overlap is met de start van de andere, de voltijdequivalenten. Er wordt dus, om alles op te vangen, halftijds een commissielid ingezet gedurende drie maanden in afwachting van de extra vte's die nog zullen komen en halftijds gedurende zes maanden extra ondersteuning voorzien bij de CAW's om de andere dossiers te verwerken, waarvoor ook mijn grote dank.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Er zijn in het verleden in heel wat contexten zaken gebeurd die absoluut niet kunnen en die

grote slachtoffers hebben gemaakt, en spijtig genoeg zijn er nu nog slachtoffers. Het is belangrijk om de slachtoffers de weg te wijzen, hun erkenning te geven en te zorgen voor bemiddeling.

Minister, u maakt een proces uit het verleden, maar ik voel me eerlijk gezegd niet persoonlijk aangesproken. We hebben daarover in de legislatuur 2009-2014 hoorzittingen georganiseerd. Ik was hoofdindieners van de resolutie waarin gevraagd is om een tijdelijke erkennings- en bemiddelingscommissie op te richten, die er dan ook gekomen is. Het is na de evaluatie daarvan dat er gesteld is dat het werkingsterrein uitgebreid moet worden: niet enkel mensen die minderjarig waren op het moment van de feiten, maar ook meerderjarigen, niet alleen in een onderwijscontext of in welzijns- of jeugdvoorzieningen, maar ook breder. Dat is ook wat dan heeft geleid tot mijn voorstel van decreet in 2018, minister. In de uitvoering daarvan heeft de Raad van State een aantal opmerkingen gemaakt, dat weet u ook. Ondertussen zijn we natuurlijk een aantal stappen verder en is het werkingsgebied van de commissie erg verruimd – gelukkig, dat is goed. Dat was ook de bedoeling van het decreet, ook om ze een permanent en niet enkel tijdelijk karakter te geven. En ze is ondergebracht bij het Agentschap Justitie en Handhaving. Ik denk dat dat allemaal stappen zijn die de weg voor slachtoffers meer effenen en die hun meer erkenning kunnen geven.

Minister, als u een grootse campagne voert, moeten we natuurlijk zorgen dat we de slachtoffers, eenmaal ze over de drempel zijn, ook kunnen helpen. Dat heb ik van bij het begin gesteld. Er zijn er heel veel geweest, ik blijf die grote bekommernis hebben. Want u maakt het proces. U hebt het niet één keer, niet drie keer, maar minstens vijf keer gezegd: als we slachtoffers uit het verleden in de kou hebben laten staan, moeten we zorgen dat we ze, als we ze nu over de drempel helpen, niet weer in de kou laten staan: dat ze dachten dat ze geholpen zouden kunnen worden en dat er eigenlijk onvoldoende mankracht en capaciteit is om hen te helpen. Dat is een bekommernis geweest die ik hier al meermaals heb uitgesproken, toen ik daarover vragen heb gesteld. Minister, we vinden allemaal dat de slachtoffers inderdaad de weg moeten vinden, maar dat ze ook op een goede manier moeten worden geholpen, zodra ze zich aandienen.

Minister, u hebt een aantal antwoorden gegeven, en ik wil daar enkele bijkomende vragen over stellen.

Ten eerste zegt u dat de werking van de commissie nu zo ruim is geworden en dat er zoveel aanmeldingen zijn dat het eigenlijk niet meer goed is dat dat gebeurt door vrijwilligers. Heb ik het nu goed – of is het fout, dan zegt u het gewoon – dat het uw bedoeling is om niet meer met vrijwilligers te werken? Of wel nog met vrijwilligers, maar dan aangevuld met professionelen? Hoe moet ik dan de verhouding zien? Wat is ter zake eigenlijk de bedoeling op korte en middellange termijn? Kwestie van daar duidelijkheid over te hebben.

Ten tweede, minister: u had gezegd dat u een tweede fase van de campagne gaat lanceren in de lente. Heb ik het nu goed dat we dat eventjes gaan uitstellen, gezien het huidige aantal aanmeldingen dat er al geweest is in opvolging van de eerste campagne en de verwerking die er momenteel moet gebeuren in de aanwervingen? Komt de tweede fase binnen een bepaalde tijd en zo ja, binnen welke tijd?

Mijn derde vraag: dé opmerking van Raad van State in het kader van het decreet en het uitvoeringsbesluit daarrond was dat de commissie natuurlijk in alle onafhankelijkheid moet kunnen oordelen. Het onderbrengen bij bijvoorbeeld Welzijn als het gaat over welzijnsvoorzieningen uit het verleden, zou mogelijk weleens een probleem kunnen zijn. Hoe zult u die onafhankelijkheid bewaren? Als je ook justitieassistenten inzet in de commissie, dan weet je natuurlijk dat in bepaalde contexten – in een justitiehuis of in een Family Justice Center (FJC) – die ook mee zijn ondergebracht onder de Vlaamse overheid. Eigenlijk opereren ze mee onder dezelfde overheid als de commissie

zelf. Hoe zult u die onafhankelijkheid bewaren, wat natuurlijk toch wel belangrijk is voor slachtoffers om die stap te durven zetten? Als wij hen de hand reiken, moeten ze zeker zijn dat ze terecht kunnen, dat dat ook in alle onafhankelijkheid is en dat ze geholpen zullen worden.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, collega Schryvers, ik denk in de eerste plaats dat de campagne heel wat media-aandacht gekregen heeft, wat ook goed was om een breed doelpubliek te bereiken. 450 slachtoffers in een maand tijd, dat is ongehooflijk veel. Het gaat inderdaad om een bredere doelgroep. Het is van belang om die mensen ook allemaal naar de juiste instanties door te verwijzen, zoals naar de CAW's, die inderdaad een belangrijke verantwoordelijkheid hebben om die mensen verder op te volgen en gehoor te hebben voor het misbruik dat daar heeft plaatsgevonden.

Het is heel belangrijk dat slachtoffers die nu de stap gezet hebben om zich aan te melden, ook professioneel worden opgevolgd. Het is belangrijk om verder in te zetten op de professionalisering van de commissie. De justitieassistenten hebben natuurlijk de ervaring en de kennis om met slachtoffers om te gaan.

De weg is inderdaad geëffend moeten worden. Er zijn daarin verschillende stappen gezet. Dat is belangrijk. Hoe sneller dat proces gaat, hoe beter. Het is heel jammer dat sommige processen zo lang op zich moeten laten wachten. Natuurlijk betreurt ook onze fractie dat.

Minister, u gaf aan dat u binnen een termijn van tien jaar samen met minister Somers zou kijken om in dat kader ook meldpunten op te richten. Hebt u daar al overleg over gehad met minister Somers? Zijn er al verdere stappen gezet in verband met die meldpunten?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Ik zou op een praktisch punt willen ingaan. Dit zijn best wel veel mensen en er zullen een aantal mensen zijn die zelf al verzoening en resolutie met hun verleden hebben gekregen, maar ook een heel aantal mensen die, zodra ze die campagne zien, daar actie rond willen ondernemen. En dat betekent een enorme oprakeling. Waarschijnlijk zijn er een heleboel mensen die inderdaad nog hulpverlening nodig hebben. Hebt u vooraf, voor deze campagne, overleg gehad met uw collega-minister Crevits om te kijken welke hulpverlening er nodig zou zijn voor die mensen en hoeveel?

U had het over een halftijds iemand bij het CAW, maar we weten dat er bij de CAW's ontzettend lange wachttijden zijn. Is dat iemand die gespecialiseerd is in deze hulpverlening? Krijgen die mensen ook effectief onmiddellijk hulp? En denkt u niet, als er zoveel respons is, dat het goed zou zijn om daar nog eens een overleg over te hebben, zodat er adequate opvolging is en die wachtlijsten wat worden verkleind?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Zoals ik eerder heb gezegd, bestaat de commissie op dit moment uit zes commissieleden. De bedoeling is dat we werken met professionals en dat die aangevuld worden met vrijwilligers. De vrijwilligers hebben uiteraard ook een grote inbreng.

Sommige mensen die zich hebben gemeld, willen geen bemiddeling, maar willen gewoon aanwezig zijn in de meldingen. Sommigen zijn heel recent en vallen niet onder het toepassingsgebied, dus die moeten dan doorverwezen worden naar de juiste hulpverlening. Ik denk dat het wel logisch is dat we met de vrijwilligers werken, maar dat we ook professionals aanwerven om die vrijwilligers aan te vullen.

De tweede fase van de campagne zal inderdaad naar het najaar gaan, als we de extra vte hebben aangeworven, zodat we ook een nieuwe instroom kunnen opvangen.

Wat de inzet van justitieassistenten betreft: ik vond dat heel raar, maar de commissie vond dat zij niet onafhankelijk waren. De commissie vond dat de justitieassistenten niet moesten komen helpen. Ik versta dat niet. Men moet binnen die hulpverlening eigenlijk ook eens stoppen met te zeggen dat die of die dat niet kan. Sorry, het slachtoffer moet geholpen worden. Ik zou nooit zeggen dat justitieassistenten die slachtofferonthaal of wat dan ook doen, niet de ervaring hebben om slachtoffers te helpen die zich bij de commissie historisch misbruik melden.

In heel die sector moet men, vind ik, al eens kijken naar het belang van het slachtoffer. Wat is het belang van het slachtoffer? Men moet niet kijken naar de zuil, of naar zichzelf, of naar wat dan ook. Ook dat ben ik stilaan eigenlijk wel een beetje beu, maar bon. Men zei dat ze niet met justitieassistenten willen werken, dat zij niet onafhankelijk zouden zijn, en dat zij de slachtoffers niet goed zouden kunnen helpen. Ik vond dat heel jammer, maar bon, het is wat het is. Wij kunnen dat ook volledig juridisch-technisch juist stellen en hen aanstellen als commissielid zodat zij wel onafhankelijk zijn en dus wel een beroepsgeheim hebben. Maar aangezien de commissieleden hiertegen waren, hebben we een andere oplossing moeten zoeken en dus iemand van de commissie deeltijds aangesteld. Ik vind dat jammer, en ik spreek namens slachtoffers. Slachtoffers willen geholpen worden.

Er is op voorhand ook effectief overleg geweest met de verschillende hulpverleningsdiensten, om die doorstroom aan te pakken. Ook nu is er weer overleg, want in het kader van dat overleg is er iemand extra halftijds aangesteld bij het CAW die die dossiers ook prioritair zal opnemen. De mensen komen dus niet op een wachtlijst of wat dan ook, waar mevrouw Groothedde, denk ik, naar verwees. Die worden onmiddellijk geholpen, we zullen hen dus niet in de kou laten staan.

Ten slotte wat het meldpunt betreft: dat is een aparte procedure die we met collega Somers doorlopen. Maar essentieel is, denk ik, dat niemand had gedacht dat de campagne zoveel teweeg zou brengen. Oké, in het verleden waren dat vijftig meldingen per jaar, nu zitten we sinds de mediacampagne met 450 meldingen, dus dat is heel veel. Dat betekent dat er heel veel verdriet zit in Vlaanderen dat niet verwerkt is, waarbij die slachtoffers jaren wachten.

Ja, mevrouw Schryvers, u kunt daar verwijzen naar het decreet, De Raad van State, en ik weet niet wat allemaal, maar sta mij toe: ik vind tien jaar lang. Ik vind dat lang, en ik word daar heel kwaad van, sorry. We kunnen ons als politiekers blijven verstoppen achter De Raad van State, het parlement, de commissie, en resoluties, maar ik word daar heel lastig van en ik vind dat het vooruit moet gaan. En die campagne heeft inderdaad heel veel teweeggebracht bij heel veel mensen, bij heel veel slachtoffers. Oké, de commissie wilde niet met de justitieassistenten werken, dat is een heel gedoe geweest. Ik denk dat we dat op een fatsoenlijke manier hebben kunnen oplossen.

Wij doen verder. In het najaar gaan we verder met de campagne en tegen de zomer zullen ook die extra mensen worden aangeworven. Maar ik denk dat het ook wel tijd wordt dat men binnen heel die hulpverlening misschien ook al de ego's aan de kant zet of wat dan ook, en dat we eens kijken naar slachtoffers en hoe we hen kunnen opvangen, al is het gewoon een kort tijdsbestek, want opvang en hulpverlening kunnen soms acuut zijn. Zeker in deze gevallen, als mensen rechtstaan en zich melden, dan vind ik dat acuut. En dan vind ik dat we inderdaad desnoods wel een beroep hadden kunnen doen op justitieassistenten – maar bon, de commissie had daar een ander oordeel.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, u bent er blijkbaar zo boos om, terwijl we, denk ik, allemaal vinden dat slachtoffers gehoord moeten worden, en dat slachtoffers van historisch misbruik en geweld erkenning moeten krijgen en dat er waar nodig bemiddeld moet worden. En als we dat proberen, dan moeten we dat op een goede manier proberen te doen, en dat is een manier waarbij ook een slachtoffer zich veilig voelt, waarbij een slachtoffer zich veilig voelt om een stap te zetten en een slachtoffer nadien ook effectief geholpen kan worden. Want ik denk dat we ons allemaal niet kunnen inbeelden wat voor een grote stap dat vaak is. En dat betekent natuurlijk, minister, dat heel de organisatie van de manier waarop dat in zo'n commissie kan gebeuren, op een heel doordachte, weloverwogen manier gebeurt, met oog voor de verschillende consequenties, en natuurlijk ook in goed overleg met de commissie zelf.

Er is nu een campagne gevoerd. Ik denk dat het goed is dat er een campagne wordt gevoerd, dat we aan slachtoffers zeggen dat er een commissie is waar zij terecht kunnen, waar er erkenning kan worden gegeven, en waar er ook bemiddeld kan worden als het nodig is. En dan denk ik, minister, dat er niemand gebaat is bij de polarisatie daarrond. Dat denk ik. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Minister, ik heb het over nu, nu. U zegt dat u opkomt voor slachtoffers, en dat is goed, dat is ook terecht, daar staan we heel erg achter. Maar het is belangrijk dat u dan ook elke keer de vraag stelt of u helpt met de polarisering, of u de slachtoffers ook echt helpt. En als de slachtoffers over de drempel komen, kunnen ze dan nadien ook op een korte termijn worden opgevolgd? Ik denk dat dat wel heel belangrijk is, minister.

En tot slot wat betreft de commissie: ik denk dat de leden van de commissie – ik ga er toch van uit, dat zijn mensen die dat vrijwillig doen – dat met heel goede bedoelingen doen, en met een ongelooflijk groot maatschappelijk engagement. Ik wist dat niet, maar uit uw antwoord hoor ik dan dat daar blijkbaar een conflictsituatie zou zitten. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Ik kan dat alleen maar heel erg betreuren, want daar is een slachtoffer vanzelfsprekend absoluut niet mee geholpen. En als u het hebt over de onafhankelijkheid en als ik het had over de onafhankelijkheid, dan was het niemand anders dan De Raad van State die een aantal opmerkingen had, en ik denk toch wel dat die niet zomaar worden gegeven en dat daar dan ook wel met de nodige voorzichtigheid gevolg aan moet worden gegeven.

Minister, ik zal de commissie absoluut blijven opvolgen, want ik vind het heel belangrijk dat slachtoffers inderdaad hun weg vinden, maar ook dat ze nadien op een goede manier worden geholpen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verplichting om een uittreksel uit het strafregister voor te leggen voor wie met kinderen werkt – 1809 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Op 1 februari 2023 ging de nieuwe maatregel van kracht die stelt dat wie op structurele basis werkt met minderjarigen, bij de aanstelling verplicht een uittreksel van het strafregister 596 model 2 moet voorleggen. In de onderwijs- en welzijnssector was die verplichting er al, nu is ze er dus ook in

de cultuur- en sportsector. Indien het uittreksel aantoont dat de persoon in kwestie in het verleden al eens werd veroordeeld, is het aan de club, vereniging of organisatie zelf om te oordelen of hij of zij nog wordt aangesteld.

Met deze maatregel werd gevolg gegeven aan een van de aanbevelingen van de bijzondere commissie die vorige legislatuur werd opgericht naar aanleiding van de #MeToo-getuigenissen en waar ik voorzitter van was.

Minister, tijdens de commissievergadering van 20 september 2022 stelde u dat er werd gewerkt aan draaiboeken met en voor de sectoren met richtlijnen hoe deze maatregel in de praktijk moet worden omgezet. U zou deze draaiboeken eind 2022 verspreiden naar de betrokken organisaties.

Vanuit de sportsector klinkt nu de bekommernis dat het krijgen van een sanctie vanwege grensoverschrijdend gedrag van het Vlaams sporttribunaal niet wordt opgenomen in het strafregister. Bovendien wordt de informatie van de sanctie niet overgedragen naar andere sporttakken, waardoor een trainer die wordt gestraft op basis van zijn of haar gedragingen binnen de zwembfederatie bijvoorbeeld, zonder probleem kan overstappen naar bijvoorbeeld de turnfederatie. Vanuit de sportwereld klinkt daarom de vraag om het tuchtregister te koppelen aan het strafregister. Een meldingsplicht vanuit het Vlaams sporttribunaal zou ook een mogelijkheid kunnen zijn.

Zijn de betrokken sectoren en organisaties ondertussen voldoende ingelicht over de verplichting om het uittreksel uit het strafregister op te vragen? Op welke manier gebeurde de verspreiding van de draaiboeken concreet?

Op welke manier wordt gecontroleerd op de toepassing van deze verplichting?

Hoe staat u tegenover een meldingsplicht of het koppelen van het tuchtrecht aan het strafrecht? Hoe kan er nog voor gezorgd worden dat mensen die een sanctie kregen op basis van het tuchtrecht, niet meer de kans krijgen om gelijkaardige feiten te plegen in een andere organisatie in de vrijetijdssector?

Hebt u nog andere signalen gekregen uit de betrokken sectoren en van bepaalde organisaties over de toepassing van deze verplichting? Hoe reageert u daar desgevallend op?

Tot slot, hoe en wanneer zal de maatregel met betrekking tot het verplicht voorleggen van een uittreksel van het strafregister worden geëvalueerd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het decreet trad op 1 februari in werking. U weet dat ik er hard voor gevochten heb om een uittreksel uit het strafregister te laten opvragen van nieuwe medewerkers die met minderjarigen zouden werken. U weet dat de jeugdsector en de bevoegde minister daar een uitzondering op hebben gevraagd.

In de maanden daarvoor werd binnen de sector volop gewerkt aan de sectorale draaiboeken. Voor de sport-, jeugd- en cultuursector zijn deze draaiboeken volledig afgevoerd en verspreid. Ze zijn allemaal online terug te vinden, met mooie digitale wegwijzers waarmee schematisch wordt uitgelegd welke stappen de organisaties moeten nemen. De sectoren hebben ook de handen uit de mouwen gestoken om de informatie te verspreiden: er werden nieuwsberichten verspreid met links naar de draaiboeken en er waren infosessies en webinars over de toepassing van het decreet.

Ik wil die sectoren uitdrukkelijk bedanken voor de tijd en energie die ze daarin gestoken hebben, iets wat ze nog steeds doen, want naar aanleiding van de verspreiding van de info zijn er ook veel nieuwe vragen opgedoken vanuit de sectoren. Alle

vragen worden ook systematisch beantwoord door mijn administratie en ook verder verspreid en we krijgen ook een uniforme toepassing van de controleverplichting.

Ook in Onderwijs en Welzijn, waar de regelgeving al gedeeltelijk van toepassing was, zijn we de sectoren en afdelingen verder aan het sensibiliseren over de correcte toepassing van het decreet op hun hele organisatie.

Decreten moeten uiteraard nageleefd worden. Dat spreekt voor zich. Door de vele vragen die we binnenkrijgen, zelfs van de kleinere verenigingen binnen de meest diverse sectoren, en door de grote sensibilisering die de sectoren hier zelf rond doen, krijgen we de indruk dat het decreet wel degelijk op een correcte manier wordt toegepast. We zien ook wel dat de personen binnen deze organisaties er zelf de meerwaarde van inzien en geen medewerkers willen aanstellen die misschien een strafblad hebben voor zedenfeiten met minderjarigen.

Binnen het jaar na de inwerkingtreding komt er ook een evaluatie. Die start voor een deel meteen na de paasvakantie. Dat is een moment dat heel veel organisaties uittreksels zullen hebben opgevraagd. Het is de bedoeling om een aantal weken na de paasvakantie samen te zitten met vertegenwoordigers van die sectoren om hun ervaringen te horen en uit te wisselen en na te gaan of er misschien onduidelikheden zijn om de zomervakantie op die manier voor te bereiden. Mijn kabinet zal aanwezig zijn om dat op te volgen. In het najaar zal er sowieso een meer uitgebreide bevraging van de sectoren komen.

Uw vraag over het koppelen van het tuchtrecht aan dit uittreksel, is niet zo eenvoudig op te lossen. Ik heb dit een aantal keren met minister Weyts besproken, aangezien hij daar intensief mee bezig is binnen de sportsector en daar als minister het verst mee staat in vergelijking met andere sectoren. Hij heeft dit ook tijdens de commissievergadering van 8 maart in het kader van een gelijkaardige vraag uitvoerig besproken. Hij laat momenteel onderzoeken of het algemeen tuchtregister binnen Sport een mogelijkheid is of niet. Ik stel voor dat we dat onderzoek even afwachten en dus ook starten bij Sport, aangezien het ene tuchtrecht het andere niet is en alle sectoren hun eigen regelgeving hebben. Zelfs alleen al binnen een sector als Onderwijs hebben verschillende instellingen verschillende tuchtprocedures. Men kan dat niet zomaar vergelijken. Ik denk dat we bij Sport zeker de eerste aanzet moeten geven en daar inspiratie uit kunnen putten voor andere sectoren.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, dank u wel. Ondertussen zijn er inderdaad verschillende organisaties mee aan de slag. Het is goed dat er een evaluatie zal gebeuren. Natuurlijk zijn de opleidingen er eerst gekomen. Dat was op een serieuze manier voorbereid, zodat men in de verschillende sectoren wel wist op welke manier men ermee aan de slag moest gaan. Maar door het in de praktijk te doen, zullen er nog een aantal zaken naar boven komen waar mogelijk op voorhand minder oog voor is geweest en die ook nog kunnen worden opgevolgd en eventueel bijgestuurd. Daarom is het goed dat de evaluatie er is. Ik hoor dat u daar heel snel mee zult beginnen. Is het de bedoeling om echt alles eerst af te wachten en dan mogelijk bijsturingen te doen? Wanneer er nu al zaken aangereikt worden, kan dat dan ondertussen eventueel ook al?

Met betrekking tot de sport, is het al goed dat er een onderzoek gebeurt met betrekking tot uitwisseling van gegevens. Wat we allemaal niet willen, is dat iemand die feiten pleegt, als trainer bijvoorbeeld, in een bepaalde sportsector, nadien aan de slag kan gaan in een andere sector en weer dezelfde feiten kan plegen zonder dat er enige informatiedoorstroming was.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Mevrouw Schryvers, dank u wel voor uw vraag. Allereerst vind ik het naar aanleiding van de vorige vraag best frappant om de scherpe commentaar hier te horen over de voorgaande jaren en regeringen van ministers en partijen die voorgaande jaren en regeringen ook aan het roer stonden.

De voorzitter: Mevrouw, u hebt twee minuten. U bent bezig over de vorige vraag.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Ik ga nu mijn twee minuten gebruiken voor de vraag.

De voorzitter: U hebt nu nog een minuut.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Perfect.

Minister, over het uittreksel van het strafregister voor iedereen die met kinderen werkt, hebben we het hier in de commissie reeds meermaals gehad. Dat is uiteraard geen zaligmakende maatregel, maar alle maatregelen die iets meer zekerheid bieden dat onze kinderen veilig zijn, zijn aan te moedigen. Ik heb hier ook reeds verschillende vragen over gesteld in de commissie, minister, en ook in de commissie Jeugd – mocht u niet zo zitten lachen. Helaas werd door de cd&v-minister Dalle een uitzondering gemaakt voor de vrijwilligers binnen het jeugdwerk. Begrijpe wie begrijpen kan. Die mensen die als vrijwilliger met kinderen werken, moeten dus geen uittreksel uit het strafregister voorleggen. Wat ons betreft is het onbegrijpelijk. Minister Dalle wilde hier niet op ingaan. Daarom stel ik de vraag nogmaals aan u, minister, mocht u er toch nog interesse in hebben: zult u er bij uw collega-ministers, en dan voornamelijk bij cd&v-minister Dalle, op aandringen om die verplichting zo breed mogelijk te houden?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, voorzitter, even iets positiefs over de voorgaande regering: mijn collega Philippe Muyters, toenmalig minister van Sport, is toen ook al gestart. Maar voor hem – en hij zit hier naast mij – was het inderdaad ook heel belangrijk dat er geen vals gevoel van veiligheid wordt gecreëerd, en daarom was het ook zo belangrijk om een totaalbeleid te voorzien. Maar ook dat er in alle, in alle, in alle verschillende sectoren aan dat beleid wordt gewerkt.

Als fractie vinden we die uitwisseling van gegevens, het opvragen van een strafregister, dus ook een stap, een onderdeel van een goed totaalbeleid. Kinderen beschermen is natuurlijk een kerntaak van de overheid. Als we dan inderdaad uit tuchtsancties of degelijke meer weten dat iemand een ernstig gevaar is voor een minderjarige, dan denk ik dat we alle pistes moeten bekijken, of het eventueel mogelijk is – met heel wat bedenkingen daarbij, natuurlijk – om daar ook gegevens rond uit te wisselen binnen een kader dat daarvoor het meest gepast is. Dat is niet evident, niet gemakkelijk, maar het is inderdaad een kerntaak om alle pistes te bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Wat betreft het doorgeven van zo'n verplicht uittreksel: de woorden 'vals gevoel van veiligheid' zijn inderdaad al gevallen. Maar dat komt eigenlijk om twee hoofdredenen: aan de ene kant omdat er in heel veel van dit soort feiten gewoon geen veroordeling is, aan de andere kant omdat er nog altijd een enorm dark number is. Het delen van het uittreksel zal maar een miniem deel van die gevallen vatten. Op welke manier wordt dat gevoel tegengegaan? Want dat zal actief deel uitmaken van een efficiënte politiek, een efficiënt beleid. Langs de andere kant – de collega zei het al – moet dit geëvalueerd worden. Op welke manier wordt het geëvalueerd, onder welke voorwaarden en onder welke parameters?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw Blancquaert is intussen al weg, dus op haar vraag hoef ik niet meer te antwoorden.

Mevrouw Groothedde, u moet het actieplan erbij nemen. Uiteraard is deze maatregel een van de zeventig maatregelen in het Vlaams actieplan seksueel geweld, dus dat is een pakket van maatregelen. Daar staan alle evaluaties in, alle maatregelen worden daar ook besproken. De antwoorden op de vragen die u stelt, kunt u dus gewoon terugvinden in dat actieplan. Wij nemen de maatregelen die nodig zijn, en dit is een van de zovele maatregelen.

Ik blijf erbij: als je met een uittreksel een kind kunt redden, dan vind ik dat we dat moeten doen. Collega Schryvers, de evaluatie start nu al, maar we hebben onszelf inderdaad een termijn van een jaar gegeven om dan de aanpassingen te kunnen doen die noodzakelijk zijn en uit die evaluatie komen. Ik hoop dat ik daarmee ook heb geantwoord op uw vraag.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel, minister.

Integriteitsbeleid of strijd tegen seksueel geweld en grensoverschrijdend gedrag is natuurlijk een breed beleid, met heel veel facetten. Er zijn ook heel veel acties opgenomen in het Vlaams actieplan. Dat gaat over sensibilisering, dat gaat over vorming, over de organisatie van meldpunten, dat gaat over hulpverlening enzovoort, enzovoort.

Maar dat uittreksel strafregister is er een element in, en dat is maar een momentopname, dat is vanzelfsprekend geen zekerheid. Maar ik vind het toch wel een belangrijke momentopname. Het is, denk ik, goed dat we het evalueren, minister, en alleszins denk ik dat de sportsector een goede sector is om het onderzoek te voeren naar hoe er over maatregelen, tuchtmaatregelen, die kunnen worden genomen in een bepaalde federatie, in een bepaalde sporttak, informatie kan worden opgenomen, zodanig dat mensen niet opnieuw aan de slag kunnen gaan in een andere sector en zich vergrijpen aan gelijkaardige feiten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het blokkeren van TikTok op de computers en smartphones van Vlaamse ambtenaren – 2088 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister-president, Digitaal Vlaanderen heeft de toegang tot TikTok op toestellen van alle overheden die gebruikmaken van de gemeenschappelijke IT-dienstverlening en het netwerk van de Vlaamse overheid geblokkeerd. Het digitaliseringsagentschap van de Vlaamse overheid nam die beslissing op basis van veiligheidsadviezen van het Centrum voor Cybersecurity Belgium (CCB), de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid (ADIV) en de Veiligheid van de Staat (VSSE). In de persmededeling staat dat entiteiten die zelf hun IT beheren, sterk worden geadviseerd om dezelfde maatregelen te nemen en hun medewerkers op te roepen de app te verwijderen. Enkele dagen eerder – en dan spreek ik over de periode eind maart – had ook de Europese Commissie maatregelen genomen tegen de app, om de cyberveiligheid van de Commissie te verhogen.

Minister Somers heeft intussen al geantwoord op een deel van de vragen die ik stelde in de commissie Binnenlands Bestuur op 21 maart. Dat is een gedeelde bevoegdheid met u, minister-president, vandaar nog een aantal vragen die toen onbeantwoord bleven.

Ten eerste, steunt de Vlaamse overheid, naast de adviezen van de CCB, de ADIV en de VSSE, nog op andere adviezen? In welke mate baseert de Vlaamse overheid zich op analyses van haar eigen diensten?

Ten tweede, op welke manier kunt u het vermijden van veiligheidsrisico's verzekeren bij de overheidsdiensten die zelf hun IT beheren?

Ten derde, wat zijn de gevolgen voor de leden van de Vlaamse Regering en de medewerkers op de kabinetten? Hoe wordt dit verder gemonitord?

Tot slot, voor welke andere applicaties neemt de Vlaamse overheid maatregelen of is er een verhoogd risico? Wat houden die maatregelen in en hoe wordt dit verder gemonitord?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer De Roo, wat de analyse betreft, via de werkgroep informatieveiligheid en de juridische werkgroep algemene verordening gevensbescherming (AVG) worden risico's binnen de overheidsdienstverlening geëvalueerd, en hierover wordt waar van toepassing een advies geformuleerd naar het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-Beleid. Deze beslist dan binnen zijn bevoegdheden welke aanpassingen nodig zijn binnen het beleid op basis van het aangeleverde advies en de concrete bevindingen van de werkgroepen. Zo werd in mei 2021 de beslissing genomen om Zoom te verbieden op basis van een aantal technische en contractuele en privacytekortkomingen van deze leverancier.

De Vlaamse administratie beschikt echter niet over een eigen team dat instaat om externe dreigingsniveaus te analyseren. Voor deze adviezen doet Digitaal Vlaanderen een beroep op de dreigingsrapportering en de adviezen van de Federale Regering, meer concreet het CCB en de door u genoemde veiligheidsorganen. Naast deze formele kanalen volgt het team informatieveiligheid ook gespecialiseerde community-initiatieven rond deze materie. Deze informatiebronnen gebruikt Digitaal Vlaanderen enkel om betere inzichten te krijgen en zijn inzichten aan te vullen. De informele bronnen worden echter niet gebruikt als basis voor een advies, aangezien het niet altijd mogelijk is om de integriteit van de aanbieder te valideren.

Wat uw tweede vraag betreft: zoals ik daarnet heb gezegd, via de werkgroep informatieveiligheid en de juridische werkgroep AVG worden risico's binnen de overheidsdienstverlening geëvalueerd en wordt waar van toepassing hierover een advies geformuleerd naar het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-Beleid. Dat beslist dan binnen zijn bevoegdheden welke aanpassingen nodig zijn binnen het beleid op basis van het aangeleverde advies en de concrete bevindingen van de werkgroepen. Vanuit deze basis worden de leidend ambtenaren gevoed met de noodzakelijke informatie rond geïdentificeerde risico's en de te nemen technische en organisatorische maatregelen bij de invulling van hun opdrachten.

Sedert oktober 2021 is er ook een programma opgestart rond het voeren van een gezamenlijk beleid voor de gehele administratie met een achterliggende strategie informatieveiligheid. Binnen deze strategie werd Digitaal Vlaanderen geïdentificeerd als de regieorganisatie die een meer sturend karakter zal bieden aan deze initiatieven. Naast deze coördinerende rol biedt Digitaal Vlaanderen vandaag reeds een breed gamma aan eigen en uitbestede dienstverleningen die een antwoord bieden op een aantal pertinente veiligheidsuitdagingen. Het blijft echter de verantwoordelijkheid van elke administratieve entiteit om de noodzakelijke maatregelen

binnen hun eigen dienstverlening in te richten, al dan niet op basis van het centrale aanbod en de ondersteuning van Digitaal Vlaanderen.

Wat betreft de gevolgen voor de regering en de kabinetten: de leden van de Vlaamse Regering en hun medewerkers maken gebruik van de centraal ingerichte dienstverlening van Digitaal Vlaanderen en volgen bijgevolg het uniforme veiligheidsbeleid binnen deze dienstverlening. Digitaal Vlaanderen biedt ondersteuning en advies vanuit zijn regierol, en dit aan alle regeringsmedewerkers. Deze benadering binnen de dienstverlening van Digitaal Vlaanderen biedt ook de mogelijkheid om het beleidskader over te nemen voor deze doelgroep via zijn nog op te richten 'Bureau informatieveiligheid en gegevensbescherming'. Dat is een werktitel, die moet nog opgericht worden. Deze dienst zal later dit jaar worden aangeboden, conform de doelstellingen van de veiligheidsstrategie van de Vlaamse Regering.

Vandaag bestaat er naast het advies met betrekking tot TikTok enkel een advies met betrekking tot het gebruik van Zoom, de 'videoconferencing' software.

De context van het Zoomadvies verschilt sterk van die van het TikTokadvies. Voor Zoom lagen de geïdentificeerde risico's hoofdzakelijk bij: de verwerking van persoonsgegevens buiten de Europese economische zone, het gebrek aan juridisch toezicht buiten bereik van de Europese rechtbanken, het gebrek aan garanties voor de privacy van de gebruikers en ten slotte het gebrek aan cyberhygiëne van de betrokken leverancier.

De eerste drie risico-elementen zien we ook in het TikTokverhaal terugkomen, maar met volgend bijkomend aandachtspunt: de toepassing verzamelt in verhouding tot soortgelijke applicaties een onverklaarbaar hoog volume aan gegevens. Dit gedrag werd in het verleden reeds opgemerkt door beveiligingsonderzoekers en op 30 maart jongstleden werd dit opnieuw onder de aandacht gebracht door een Australische data-analist. De leverancier heeft tot op heden geen verklaring of motivatie kunnen of willen geven aan deze verzamelwoede. Dat is dus bijkomend voor TikTok.

Veiligheidsadviezen van bovenstaande aard worden opgevolgd via het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid en zijn werkgroepen, zoals ik al zei.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister-president, dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad belangrijk dat alle medewerkers bij de overheid ervan overtuigd zijn en het belang inzien van het gebruiken van veilige toepassingen. Als er adviezen zijn, al dan niet federaal geformuleerd of van de eigen diensten die een aantal inzichten hebben, zeker als het officiële adviezen zijn, is het van belang dat die worden nagevolgd.

U hebt gezegd dat de verantwoordelijkheid bij de entiteit zelf ligt en dat er ook een centraal aanbod is vanuit Digitaal Vlaanderen, dat de regierol inneemt en zo een aantal zaken in de markt kan zetten en ondersteuning kan geven. Ik denk dat die aanpak ook logisch is, maar ik heb daar nog een bijkomende vraag over. Voor mij is het nog niet helemaal duidelijk op welke manier het wordt opgevolgd of elke dienst voldoende gebruikmaakt van het aanbod of voldoende alternatieven biedt, en, naast de dienst in zijn geheel, hoe er wordt toegezien op individuele medewerkers. Want als er een verbod komt op die toestellen, kan men een aantal dingen centraal aansturen maar ook niet alles. Hoe wordt er voldoende in de tijd, wanneer en door wie precies gemonitord of er effectief gevolg wordt gegeven aan die verschillende adviezen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wel, het is de verantwoordelijkheid van de leidend ambtenaar van die dienst om daarop toe te zien. We zitten op dit moment een beetje in een hybride systeem, waarin we wel Digitaal Vlaanderen hebben dat

alles centraliseert. Heel wat departementen hebben al aan Digitaal Vlaanderen gezegd dat dat heel de automatisatie moet regelen en daar ook toezicht op doen, en anderen zijn nog een beetje terughoudend. We zitten nog een beetje in een overgangssituatie. Maar het is de verantwoordelijkheid van de leidend ambtenaar om daarop toe te zien, en Digitaal Vlaanderen reikt op dat vlak de tools aan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de verdeling van de REPowerEU-middelen – 2278 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Op het Overlegcomité werd een akkoord bereikt over de verdeling van de REPowerEU-middelen. In totaal gaat het voor België over 282 miljoen euro. Die middelen zijn verdeeld volgens dezelfde verdeelsleutel als die voor het relanceplan. Opdat de zaak in werking zou kunnen treden, moet er eigenlijk een nieuw REPowerEU-hoofdstuk toegevoegd worden aan het nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV).

Minister-president, is het bedrag nog altijd 282 miljoen euro in totaal en wat is dan het finale bedrag voor Vlaanderen, als men de verdeelsleutel toepast?

Kunnen wij een zicht krijgen op waar die middelen naartoe gaan en voor welke investeringen ze gebruikt zullen worden?

Als men middelen geeft om te investeren, is er op Europees niveau nu ook de gewoonte om daar bepaalde hervormingen tegenover te zetten. Hoe zit het met het lijstje aan hervormingen?

Wat is de voorziene timing voor het in werking treden van deze nieuwe REPowerEU-middelen?

Dat zijn, in het kort, mijn vragen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van Rompuy, zoals u correct aangeeft, hebben we sinds kort een zicht op de middelen die Vlaanderen ter beschikking zal hebben binnen het REpowerEU-programma. Het is inderdaad 38 procent van 282 miljoen euro. De oefening om tot een Vlaamse inbreng voor het REPowerEU-hoofdstuk te komen, is nu volop gaande. De verschillende betrokken beleidsdomeinen zijn momenteel voorstellen aan het uitwerken. In een volgende fase zullen we deze voorstellen binnen de regering bespreken en valideren, waarna ze kunnen worden ingebracht in het nieuwe REpowerEU-hoofdstuk dat we als lidstaat bij ons herstelplan zullen voegen.

Dan was er de vraag of we al zicht hebben op de hervormingen. Dat maakt deel uit van dezelfde oefening waarnaar ik juist verwees. Zoals eerder ook het geval was voor de Recovery and Resilience Facility (RRF), verwacht de Europese Commissie steeds een combinatie van investeringen en hervormingen. Ik kan daar nog geen inhoudelijke informatie over geven. De beslissing moet door de regering nog genomen worden. Dat is in voorbereiding.

Wat is de stand van zaken? De deelstaten en het federale niveau bespreken de contouren van het REPowerEU-hoofdstuk. Er zijn nog geen definitieve beslissingen genomen met betrekking tot de inhoudelijke vormgeving. Het budgettaire luik is echter bekend, aangezien het Overlegcomité van 15 maart jongstleden de verdeelsleutel voor zowel de actualisering van de RRF-enveloppe als de middelen van REPowerEU goedgekeurd heeft. Daarnaast hebben we vanuit Vlaanderen ook aan de Europese Commissie doorgegeven dat we binnen REPowerEU voor ongeveer 100 miljoen euro aan middelen uit de Brexit Adjustment Reserve (BAR) zullen inzetten. Wij verhogen onze bijdrage dus nog. Dat maakt dat Vlaanderen binnen REPowerEU ruim 200 miljoen euro aan investeringsprojecten kan indienen.

Naast het vormgeven van het nieuwe REPowerEU-hoofdstuk moeten we ook het eerder ingediende RRF-herstelplan aanpassen. Zoals u weet, kon België finaal op minder subsidies rekenen dan gehoopt, waardoor we nu projecten uit ons eerder ingediende plan moeten schrappen. Het gaat, voor alle duidelijkheid, over schrappen uit het plan, niet over niet realiseren. Wij gaan het geld dat we niet van Europa krijgen zelf vrijmaken. Op het Overlegcomité is beslist om bij deze oefening de initiële verdeelsleutel te respecteren. Dat lagere subsidiebedrag heeft uiteraard een budgettaire impact voor Vlaanderen, maar brengt de implementatie of financiering van de Vlaamse projecten op zich niet in gevaar, aangezien dit gebeurt via de Vlaamse relanceprovisie.

Qua timing beoogt het kabinet-Dermine eind april te landen met een voorstel tot aanpassing van het nationale Plan voor Herstel en Veerkracht, inclusief het REPowerEU-hoofdstuk. Of die streefdatum gehaald wordt, hangt uiteraard af van de verdere dialoog met de Europese Commissie en de werkzaamheden binnen en tussen de verschillende entiteiten.

In het REPowerEU-hoofdstuk zal de RRF-architectuur volledig doorgetrokken worden. Dat werd voorzien in de RRF. Het REPowerEU-hoofdstuk zal op dezelfde manier behandeld worden. Er zullen dus ook mijlpalen en streefdoelen geselecteerd worden die tegen een bepaalde deadline gehaald moeten worden. Op basis daarvan zullen de betalingsaanvragen ingediend kunnen worden. De eerdere ervaring met de RRF leert ook dat dit een oefening is die heel wat voeten in de aarde heeft. Om nog even terug te komen op uw vorige vraag, denk ik dan ook dat we moeten opletten om overhaast te werk te gaan.

Zoals eerder al gezegd, zal het REPowerEU-hoofdstuk deel uitmaken van het RRF. Dezelfde werkwijze met rapportering en betaalaanvragen zal dan ook gevolgd worden. Het feit dat we bijna twee jaar na de initiële indiening van het Plan voor Herstel en Veerkracht bij de Europese Commissie nog altijd geen eerste betaalaanvraag hebben ingediend, toont ook meteen dat dit proces niet evident is.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Minister-president, dank u voor uw antwoord. Ik begrijp dat de eerdere detailvragen, investeringen en hervormingen en dergelijke meer nog in onderhandeling zijn, maar heb ik goed verstaan dat het bedrag dat we zullen spenderen, wel met 100 miljoen euro verhoogd is? Ik vermoed dat dat middelen zijn uit dat Brexitfonds, dat niet helemaal besteed geraakte en waarbij we toelating hebben gekregen om die 100 miljoen euro alsnog uit te geven, maar dan in het kader van REPowerEU.

Ik denk dat dat voor Vlaanderen wel goed nieuws is, dat de budgetten daarvoor omhoog kunnen gaan en dat we dan in totaal naar 200 miljoen euro gaan, als ik het goed heb begrepen. Dat is ongeveer een verdubbeling van de middelen om de energietransitie door zetten. Ik denk dat dat een goede zaak is. Ik hoor u ook zeggen dat we eind april naar een nieuw, aangepast herstelplan gaan. Ik ben zeer benieuwd of die streefdatum gehaald zal worden.

Maar goed, daarmee heb ik een antwoord gehad op mijn belangrijkste vragen rond dit thema, waarvoor dank. Ik neem vooral mee dat de budgetten door het Brexit-fonds verdubbeld zijn.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Europa heeft op een bepaald moment inderdaad gelost dat wij Brexitmiddelen kunnen overdragen aan REPowerEU, en daar maken wij gebruik van.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de mogelijke verkoop van Vlaamse aandelen in de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen – 1568 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, in de media zijn berichten verschenen dat de Vlaamse overheid de verkoop van haar deel van haar participatie in de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (Gimv) zou voorbereiden. Vandaag heeft Vlaanderen een belang van 27,75 procent of iets meer dan 7 miljoen aandelen in de beursgenoteerde maatschappij, wat er natuurlijk voor zorgt dat alle informatie daarover koersgevoelig is. Ik begrijp dat u daar ongetwijfeld rekening mee zult houden in uw antwoord.

Volgens de actuele beurskoers zou het gaan over een bedrag van 337 miljoen euro. Volgens de media zou Vlaanderen een gelijkaardige operatie overwegen voor de verzekeraar Ethias, waarvan Vlaanderen vandaag 31,66 procent aandelen bezit. Als men die verkoop zou doen, zou men die middelen gebruiken voor schuldafbouw.

Minister, kloppen deze berichten in de media? Wat kunt u zeggen en wat niet over de eventuele verkoop van aandelen in Gimv? Idem voor Ethias?

Als het zo is, wat is de stand van zaken in dit dossier?

Als er een verkoop zou plaatsvinden, wat moet er dan gebeuren met de middelen?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Collega's, het gaat over twee belangrijke participaties van de Vlaamse overheid, over twee verschillende bedrijven waarin wij aandelen hebben. Natuurlijk moeten we met de communicatie bijzonder voorzichtig zijn, omdat het ook gaat over beursgenoteerde bedrijven.

Ik kan u zeggen dat, wat Gimv betreft, we altijd nakijken of het verstandig is om een participatie overeind te houden. Ik kan u wel geen verdere concrete informatie geven waar u, naar aanleiding van het persartikel, naar verwijst.

Wat Ethias betreft, heeft de Vlaamse overheid een tijd geleden de opportuniteit van de verkoop van haar belang laten onderzoeken, net als de Federale Regering. Het resultaat was dat het pas opportuun zou zijn om de Ethiasparticipatie te verkopen wanneer de Firstrekening en het Dexiadebacle waren doorgespoeld en als er ook een meerderheidsbelang aan mogelijke overnemers konden worden aangeboden. Zoals u weet, is dat laatste niet het geval.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Minister, ik begrijp natuurlijk dat u weinig kunt zeggen, zoals ik ook in mijn vraag heb gezegd. Gimv is beursgenoteerd en er bestaan strikte regels over wat men kan zeggen of niet kan zeggen met koersgevoelige informatie als aandeelhouder. Ik begrijp dus dat uw antwoord bijzonder kort is.

Ik zou willen ingaan op de laatste vraag: wat te doen met de middelen? Persoonlijk denk ik dat het een goede zaak zou zijn als er een verkoop zou plaatsvinden. Het levert significante middelen op om dat voor een deel te gebruiken voor schuldafbouw. Ik denk dat Vlaanderen dat kan gebruiken, maar ik denk dat het ook zinvol zou zijn om na te gaan of Vlaanderen geen participatie zou kunnen nemen in infrastructuur die belangrijk is voor Vlaanderen op de lange termijn. Als inwoner van Vlaams-Brabant zal het u niet verbazen dat ik onder andere een instap in de luchthaven van Zaventem een goede optie zou vinden, waar we als Vlaanderen toch wat meer zeggenschap zouden kunnen gebruiken in wat de tweede economische pool is van Vlaanderen. Het is alsnog een hypothese, als ik uw antwoord goed heb begrepen. Dat was wat ik nog graag wilde zeggen.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik begrijp uiteraard de vraag, maar ook het antwoord. Mijn partij is zeker geen vragende partij om het aandeel in Gimv te houden. Er moet een goed moment zijn om te verkopen en het is aan de regering om te bepalen wanneer het het goede moment is.

Over het gebruik van de middelen: je kunt natuurlijk verder gaan met participaties te nemen die op zich in de twee elementen van de schuldnormen die we hebben, ook kunnen worden meegeteld. Maar ook daar moet je altijd zien in welke mate er strategisch echt iets kan gebeuren wat zinvol is en waar je niet alleen participeert maar ook iets te zeggen hebt, mocht je in die richting gaan. Maar schuldafbouw is zeker ook heel nuttig.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer Van Rompuy, ik zou de twee scheiden. Als je een participatie, welke dan ook, zou verkopen, zou ik die middelen sowieso naar schuldafbouw laten gaan. Want je mag de vraag of je een participatie verkoopt of niet, niet laten afhangen van een eventuele andere opportuniteit. Die twee zou ik dus gescheiden houden. Dat betekent natuurlijk niet dat je de vraag of de verkoop van Gimv en Ethias opportuun is, niet moet stellen.

Laat het naar schuldafbouw gaan, maar het is wel bescheiden. 387 miljoen euro is een mooi bedrag, daar niet van, maar in het geheel van onze schuld betekent het niet zoveel. Maar goed, alle kleintjes helpen, en wie het kleine niet eert, is het grote niet waard. We moeten zeker al die zaken in ogenschouw nemen.

Het tweede deel van uw vraag was zeker interessant, en ik ben het helemaal eens met u dat het een goede zaak zou zijn als Vlaanderen een voet aan de grond zou krijgen in de kapitaalstructuur van de luchthaven van Zaventem. Je komt dan eigenlijk bij het punt dat de heer Muyters aanhaalt, en dat is dat je als overheid moet nadenken waarin je als overheid moet participeren. Waarin moet je als overheid belastinggeld steken? En dan is de vraag: wat is strategisch en wat niet? Gimv is origineel opgestart om strategische participaties te doen. Vandaag kunnen we ons de vraag stellen of ze dat nog wel doet. Het is een open vraag, net zoals bij andere participaties die we aanhouden. Is het strategisch van belang dat wij als overheid met publieke middelen daarin zitten? Dan kom je in een debat – en ik ga me er nu niet concreet over uitspreken – waar je de suggestie die u doet, zeker in ogenschouw moet nemen. Er lijken mij een aantal zeer interessante denkpijlers

over te ontwikkelen, maar ik zou die twee wel scheiden. De ene verkoop mag je niet laten afhangen van een andere opportuniteit. Dat lijkt me niet verstandig.

De juiste vraag is: is het strategisch van belang dat wij als overheid met publieke middelen in een bepaald bedrijf een voet tussen de deur hebben, wat kapitaalstructuur betreft?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij te horen dat u alvast de mening deelt dat het het overwegen waard is om als Vlaanderen in dit type van infrastructuur te stappen. In Nederland is Schiphol helemaal in handen van de overheid. De Antwerpse haven is ook in handen van de overheid. Ik denk dat er wel goede redenen zijn, ook economische, om zo'n participatie te nemen.

Als het gaat over de luchthaven van Zaventem, gaat het natuurlijk over zeer grote bedragen, van honderden miljoenen euro. Vandaar dat ik het ene toch niet helemaal los zie van het andere. Als men een participatie neemt voor honderden miljoenen euro, moeten die wel van ergens komen.

Ik deel wel uw mening dat de twee niet noodzakelijk rechtstreeks aan elkaar moeten worden gekoppeld. Je moet alleen maar verkopen wanneer het opportuun is, net zoals je alleen maar moet kopen als het opportuun is. Dat neemt niet weg dat wie zegt dat Vlaanderen moet instappen in de luchthaven van Zaventem, ook wel moet antwoorden op de tweede vraag: waar ziet u dan de middelen vandaan komen om die stap te zetten? Een herschikking in de portefeuille waarover Vlaanderen beschikt, lijkt me een logische manier om naar de zaak te kijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het hoge bedrag aan ongeïnde kilometerheffingboetes aan buitenlandse transportfirma's – 1820 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, uit het antwoord op een schriftelijke vraag die ik onlangs aan u stelde, blijkt dat in 2022 in totaal voor meer dan 19 miljoen euro boetes werden opgelegd aan transportfirma's omdat vrachtwagens niet in orde bleken met de reglementering omtrent de Vlaamse kilometerheffing. Dat is fors meer dan de voorbije jaren. Maar liefst 80 procent van het totale bedrag aan boetes – of zo'n 15,4 miljoen euro – werd opgelegd aan buitenlandse transportfirma's.

De inning van de boetes loopt vooral bij buitenlandse firma's duidelijk nog steeds moeizaam. Van de boetes aan buitenlandse vrachtwagens die in 2022 werden opgelegd, werd volgens voorlopige cijfers maar amper de helft geïnd. En van de boetes aan Belgische vrachtwagens was dat 63,82 procent.

Ook een flink deel van de boetes van de voorgaande jaren blijft onbetaald, en ook hier merkt men dat het aandeel onbetaalde boetes veel hoger ligt bij buitenlandse transportfirma's dan bij eigen transportfirma's. Bij de Belgische firma's lag het inningspercentage de voorgaande jaren op 78,36 procent in 2019, 89,17 procent in 2020 en 87,74 procent in 2021. Wat Nederlandse vrachtwagens betreft, worden gelijkaardige inningspercentages genoteerd. Van de boetes die in 2021 voor Roemeense vrachtwagens werden uitgeschreven en dus al lang vervallen zijn, is echter

maar 56,5 procent geïnd en van de boetes voor Spaanse en Bulgaarse vrachtwagens, met inningspercentages van respectievelijk 49,8 procent en 45,9 procent, zelfs niet eens de helft.

Ook de sectororganisatie Koninklijke Federatie van Belgische Transporteurs en Logistieke Dienstverleners (Febetra) hekelt de gebrekkige inning van boetes bij buitenlandse transportfirma's. De transportfederatie wijst er terecht op dat dit tot concurrentievervalsing leidt met Belgische transporteurs, iets waar ik ook al herhaaldelijk op heb gewezen.

In uw antwoord verwijst u naar de bestaande invorderingscyclus, die erin bestaat dat mobiele controleploegen dagelijks controles uitoefenen om die onbetaalde boetes ook te innen. Kentekens met openstaande boetes komen terecht op een blacklist zodat deze geseind kunnen worden door de ANPR-camera's (Automatic Number Plate Recognition) en door de mobiele controleploegen kunnen worden tegengehouden. Indien de boete dan niet onmiddellijk betaald wordt, wordt het voertuig door het bevoegde personeelslid aangehaald tot de verschuldigde sommen betaald zijn.

Vorig jaar werden er bij zulke controles gemiddeld drie vrachtwagens tegengehouden die nog een openstaande boete hadden. Op die manier werd zo 1,4 miljoen euro aan openstaande boetes geïnd.

In uw antwoord op een gelijkaardige vraag van mezelf een jaar eerder, verklaarde u dat de toegang tot buitenlandse transportgegevens een grote stap vooruit zou zijn voor de inning van die boetes. Dat zou mogelijk worden via de omzetting van de Europese EETS-richtlijn (European Electronic Toll Service). Alhoewel die richtlijn inmiddels is omgezet en het Vlaamse decreet daarvoor op 12 juli 2022 gepubliceerd is, blijken de gegevens nog steeds niet consulteerbaar. De Dienst Inschrijvingen van Voertuigen (DIV) heeft de voertuiggegevens van andere lidstaten volgens u nog niet ontsloten, waardoor de Vlaamse Belastingdienst er nog geen gebruik van kan maken.

Hoe verklaart u, minister, de continue forse stijging van het totale bedrag aan opgelegde boetes? Heeft dit te maken met de gestegen tarieven of eerder met meer doorgedreven controles?

Welke bijkomende initiatieven zult u nemen om het inningspercentage verder op te krikken, vooral voor wat betreft buitenlandse transportfirma's?

Kunt u mij de inzet en ook de focus van de mobiele controleploegen toelichten? Ziet u ook heil in het versterken van die controles? Wordt er desgevallend gefocust op nationaliteiten die proportioneel minder in regel zijn?

Wat is momenteel de stand van zaken met betrekking tot het realiseren van een toegang tot de gegevens van buitenlandse transportfirma's? Waarom zijn die gegevens nog niet consulteerbaar? Waarom werden de voertuiggegevens van andere lidstaten nog niet ontsloten door de DIV? Welke stappen moeten daartoe nog worden gezet en binnen welke termijn wilt u dit gerealiseerd zien?

Ik wil tot slot vragen op welke manier u de concurrentievervalsing die een gevolg is van een slechtere inning bij buitenlandse transportfirma's zult wegwerken.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel, mevrouw Ryheul. De antwoorden zijn samengenomen met die op de vraag van mevrouw Fournier, dus zij zal automatisch ook een antwoord krijgen.

Eerst en vooral wil ik duidelijk stellen dat buitenlandse vrachtwagens wel degelijk meer dan hun deel betalen in de kilometerheffing. In 2022 bracht de kilometerheffing

meer dan 540 miljoen euro op voor onze Vlaamse schatkist. De bijdrage van buitenlandse vervoer hierin is meer dan 280 miljoen euro, dat is dus meer dan de helft.

Het is dan ook logisch – zoals ik al verschillende keren heb meegegeven bij mijn antwoorden op de schriftelijke vragen omtrent de handhaving van kilometerheffing – dat er meer boetes uitgeschreven worden voor buitenlandse vrachtwagens dan voor Belgische vrachtwagens, aangezien er verhoudingsgewijs substantieel meer buitenlandse vrachtwagens op onze wegen aanwezig zijn. We zijn en blijven een belangrijk transitland, en ik denk ook dat we die rol wel degelijk moeten blijven spelen.

Merk op dat het bedrag aan uitgeschreven boetes eigenlijk zeer beperkt is in verhouding tot het totaal bedrag aan geïnde kilometerheffing. Het is ook belangrijk om niet enkel te kijken naar de absolute cijfers. Meer dan 99,7 procent, 99,7 procent van de mogelijk toeplichtige voertuigen heeft een onboardunit (OBU) die toelaat de kilometerheffing te betalen. We kunnen dus eigenlijk spreken van een doelgroep die zeer compliant is en zich schikt naar de geldende wetgeving.

Ik ben er tevens van overtuigd dat dit hoge percentage aan compliance een rechtstreeks gevolg is van het dagelijks intensief controleren door de verschillende controleploegen die in elke provincie van Vlaanderen actief zijn. Van mogelijke concurrentievervalsing door buitenlandse transporteurs kan met deze cijfers dan ook geen sprake zijn.

Uiteraard is het zo dat er het voorbije jaar meer boetes werden verstuurd dan voorheen. Enerzijds is er het vrachtverkeer dat weer aantrok na de coronapandemie. Meer verkeer genereert ook meer boetes. Een verhoging van het aantal boetes ligt dus volledig in lijn met de verwachtingen. Anderzijds is er ook een continue bijsturing van de controlesoftware die maakt dat niet-compliant gedrag sneller opgespoord kan worden.

En dan kom ik nu bij de cijfers over de boetes in 2022. De cijfers die door jullie worden aangehaald, heb ik meegedeeld in het antwoord op een schriftelijke vraag van 13 januari. Die cijfers geven een stand van zaken op 19 januari. De conclusie in sommige kranten dat van de boetes die zijn uitgeschreven in 2022, slechts 53 procent is betaald, is dan ook wat kort door de bocht.

Dat inningspercentage voor 2022 geeft geen correct beeld, aangezien voor boetes die eind 2022 werden uitgeschreven, de betaaltermijn nog niet verstreken was, en, indien dat wel het geval was, voor niet-betaalde boetes ook de verdere invorderingsprocedure nog loopt. Het betekent dus niet dat deze boetes definitief als onbetaald beschouwd dienen te worden.

Om de evolutie van het inningspercentage correct te interpreteren, dient men telkens de cijfers te vergelijken op eenzelfde moment. En dan zijn de cijfers van 2022, volgens de rapportering begin 2023, vergelijkbaar met de cijfers van eerdere jaren op hetzelfde moment. Ik kan u zelfs zeggen dat het inningspercentage voor 2022, twee maanden later – dus op 20 maart – al was gestegen tot 62 procent.

Er is niet alleen een administratieve invorderingsprocedure. Vanaf het moment dat de wettelijk bepaalde betalingstermijn van een vordering is verlopen, wordt de nummerplaat op de blacklist geplaatst en krijgen de mobiele controleploegen een signaal als het voertuig een controlepost voorbijrijdt, zodat openstaande boetes eveneens via wegcontroles ingevorderd kunnen worden. Indien dan blijkt dat er op een voertuig boetes openstaan, wordt dat voertuig aangehaald en geïmmobiliseerd wanneer die openstaande boetes niet onmiddellijk worden betaald. Zelfs wanneer alle administratieve invorderingsstappen zijn doorlopen, kan het inningspercentage dus nog steeds stijgen.

De mobiele teams van de controle van de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL Controle) zijn dagelijks actief over het hele Vlaamse grondgebied en voeren geïntegreerde controles uit. Dat betekent dat wanneer een voertuig voor een bepaalde overtreding wordt

gecontroleerd, er tegelijkertijd ook wordt gecontroleerd op het vlak van de betaling van de kilometerheffing of de boetes daarop. Zo werden in 2022 door de mobiele teams 1410 vrachtwagens aan de kant gezet, dat is ongeveer gemiddeld 3,8 per dag – in tegenstelling tot de drie per jaar waarnaar mevrouw Ryheul verkeerdelijk verwees – en werden elf voertuigen getakeld. Op die manier werden 2350 boetes rechtstreeks geïnd door de controleploegen.

Sinds 2022 houdt de afdeling VLABEL Controle ook gewestelijke actiedagen. Concreet betekent dit dat alle controleploegen die dag één specifieke bevoegdheid of doelgroep controleren. In het verleden is dat al gebeurd voor bijvoorbeeld commerciële nummerplaten – de zogenaamde garagistenplaten – of buitenlandse nummerplaten, enzovoort. Ik heb dergelijke controle zelf al twee keer mee gevolgd en ik moet zeggen dat VLABEL Controle – het klinkt nog altijd als een belastingdienst – heel zichtbaar is en heel wat controles uitvoert en dat hij de eerlijkheid handhaaft die wij mogen verwachten voor het betalen van belastingen.

Welnu, de laatste gewestelijke actiedag, vorige week vrijdag, 14 april – dat is dus nog maar afgelopen vrijdag – heeft zich toegespitst op openstaande boetes voor de kilometerheffing en was vooral gericht op buitenlandse transporteurs. Alle ANPR-camera's consulteerden die dag prioritair de blacklist en alle hits werden afgehaald, of onderschept als u wilt, door de mobiele controleploegen van VLABEL. In totaal werden er zo 57 vrachtwagens tegengehouden, waarvan 46 met een buitenlandse nummerplaat. In totaal werd er zo voor 81.750 euro aan boetes geïnd, waarvan 68.750 euro ten laste van die buitenlandse vrachtwagens. Zoals u samen met mij kunt opmerken, ontsnappen dus ook buitenlandse vrachtwagens niet langer aan de betaling van de kilometerheffing.

Tot slot wat de gegevensuitwisseling tussen de lidstaten betreft: wij wachten nog steeds op het initiatief van de federale overheid. De EETS-richtlijn bepaalt dat de gegevens dienen uitgewisseld te worden tussen de nationale contactpunten van de verschillende lidstaten. Het is enkel de FOD Mobiliteit, en meer bepaald de Kruispuntbank Voertuigen (KBV), die bevoegd is om de rol van nationaal contactpunt op te nemen. Hiervoor dient een federale wet het nationale contactpunt aan te duiden voor de uitwisseling van gegevens uit kentekenregisters. Een federale wet is dus noodzakelijk voor de omzetting van artikel 23 tot en met 25 van de EETS-richtlijn, de relevante artikelen voor de gegevensuitwisseling tussen lidstaten. Hoewel zowel wij als Viapass daar al meermaals op hebben aangedrongen, is dat nog niet gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Dank u wel, minister, voor uw zeer uitgebreid antwoord, waarin u ook heel wat cijfermateriaal hebt meegegeven. Ik had het in mijn vraagstelling inderdaad ook over voorlopige cijfers. Bedankt voor de update en die nieuwe cijfers. Ik begrijp dat de cijfers op hetzelfde moment en op dezelfde tijdstippen moeten worden vergeleken. Dat er meer buitenlandse vrachtwagens op de weg zijn, is zeer correct. We hebben het daarnet ook zelf even nageteld op weg naar het Vlaams Parlement. Het waren er opmerkelijk veel. Ik zou zeggen: blijf inzetten op die dagdagelijkse doorgedreven controles. Ik ondersteun ook de gerichte acties van de Vlaamse Belastingdienst die gericht zijn op die buitenlandse vrachtwagens. Het is natuurlijk spijtig om te horen dat het nog steeds wachten is op het uitwisselen van die gegevens.

Minister, om het inningspercentage op te krikken voor die malafide ondernemingen die structureel de regels aan hun laars lappen, ben ik zelf een keer in overleg gegaan met de sector. Die deden een suggestie om inbreuken op de kilometerheffing voor vrachtwagens op te nemen in het European Register of Road Transport Undertakings (ERRU). Vandaar mijn bijkomende vraag: bent u bereid om deze mogelijkheid te

laten onderzoeken en om een initiatief te nemen om het niet-naleven van de kilometerheffingsbepalingen die een lidstaat oplegt, mee te laten opnemen in artikel 6.1.B van de Europese verordening? Zo zou ook een veroordeling in een lidstaat wegens niet-betaling van een kilometerheffing in een andere lidstaat uiteindelijk op basis van deze verordeningsbepalingen voor de vervoersonderneming kunnen leiden tot strafpunten in het ERRU-systeem.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Wat dat laatste betreft: wij zijn altijd bereid om dat eens te bekijken. Als ik u hoor, is het mogelijk een federale bevoegdheid, maar dan nog kunnen we er ook daar naar vragen. U hebt het over het feit dat opgenomen wordt wie in een lidstaat veroordeeld wordt. Het punt is natuurlijk dat je eerst en vooral in die lidstaten veroordeeld moet worden. Ik weet niet of dat dikwijls gebeurt, zeker voor het niet-betalen van een boete daar zou dat dan zijn. Ten tweede gaat het over een justitiële weg die gevolgd is, en dat is inderdaad hier in België een federale bevoegdheid. We zullen dat eens van dichtbij bekijken, om daar de juiste ins en outs van te beoordelen.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Dank u wel om dat op te nemen met de federale collega's. Wat me ook hoopvol stemt, is dat ik u heb horen zeggen dat u het met mij eens bent: het kan niet langer dat de buitenlandse transportfirma's massaal boetes onbetaald laten. We mogen niet toelaten dat ze blijven ontsnappen aan die betaling, want zo ontloopt Vlaanderen niet alleen miljoen euro's aan inkomsten, het is ook niet consequent voor de buitenlandse concurrentie.

Ik sluit af met een oproep tot een kordate aanpak en ik reken erop dat u die materie effectief meeneemt naar de federale collega's, om ervoor te zorgen dat de kilometerheffing een meerwaarde kan betekenen voor de Vlamingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het rapport van de Hoge Raad van Financiën over de voorbereiding van het stabiliteitsprogramma 2023-2026 – 2232 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Mijn vraag gaat over een rapport van de Hoge Raad van Financiën (HRF). Ter inleiding, dat rapport is een jaarlijkse traditie en krijgt relatief weinig aandacht, maar ik vind dat altijd een zeer interessant rapport, omdat het een van de weinige rapporten is dat alle overheidsfinanciën in ons land, van alle deeloverheden samen, in één globaal kader plaatst, daar een aantal trajecten rond voorziet en dat ook allemaal uitdrukt ten opzichte van een en dezelfde graadmeter, als een percentage van het bbp. Dat is heel interessant. Als de overheid een groot bedrijf was, dan zou dat de leidraad zijn waar ze zich, inclusief alle dochter- en zijondernemingen, aan zou moeten houden.

Wat ik wel vind, is dat die rapporten soms nodeloos ingewikkeld zijn. Het omvat verschillende trajecten op basis van verschillende prognoses van het Planbureau, het Monitoringcomité enzovoort. Dat is natuurlijk niet uw schuld, minister, maar ik zou het advies geven om op dat vlak enige eenvoud aan de dag te leggen.

Ik kom ter zake. Dat rapport kwam uit in april en er werden verschillende scenario's in het kader van het stabiliteitsprogramma in uiteengezet. Dat is het programma waarmee de federale overheid zal moeten rapporteren aan de Europese Commissie en dat uiterlijk op 30 april moet worden ingediend, over anderhalve week dus. Daarvoor worden de verschillende scenario's met begrotingsdoelstellingen voor de periode 2023-2026 uitgewerkt door de HRF.

Er werden dus een aantal prognoses gemaakt om de financiën van de gehele overheid in lijn te brengen met het Europese begrotingskader. Een van de scenario's gaat uit van een totale besparing van 2,9 procent van het bbp, met een sanering van 1,6 procent in 2024, 0,9 procent in 2025 en 0,4 procent in 2026.

Daarbij doet de HRF – en dat is het interessante, ook voor ons – ook een verdelingsaanbeveling tussen de verschillende entiteiten, waaronder dus ook de deelstaten. Dat is interessant, omdat ooit in een samenwerkingsakkoord is afgesproken dat iedereen zich daaraan zou houden en dat dat de bijbel zou zijn voor de overheidsfinanciën. Sindsdien heeft iedereen behalve wij daar zijn voeten aan geveegd, wat catastrofaal is gebleken voor de algemene toestand van onze overheidsfinanciën.

Wat zegt de HRF over de deelstaten? Afhankelijk van het gekozen scenario schommelt de aanbevolen structurele inspanning voor gemeenschappen en gewesten samen ten opzichte van ongewijzigd beleid tussen 0,2 procentpunt bbp en een versoepeling van 0,2 procentpunt bbp voor het stabiliteitsprogramma 2023-2026. Voor Vlaanderen betekent dat dat wij al op traject zijn, want momenteel is er bij ongewijzigd beleid al een verbetering van 0,30 procentpunt, terwijl er in de onderzochte trajecten een structurele verbetering vereist was van 0,18 procentpunt bbp. Vlaanderen zit dus al op een goed spoor, maar in de andere deelstaten blijkt dat niet het geval te zijn. Voor die entiteiten wordt in verschillende scenario's een aanbeveling gedaan om zich te schikken naar een pad dat de overheidsfinanciën wel richting dat structurele pad brengt.

Minister, hoe evalueert u in het algemeen de geschetste trajecten van de HRF? Welke conclusies trekt u hieruit met betrekking tot de evolutie van het vorderingsaldo en de schuldopbouw in de huidige Vlaamse meerjarenplanning? Aangezien wij op schema zitten, neem ik aan dat u kunt zeggen dat wij wel al voor eigen deur geveegd hebben.

In hoeverre is er overleg gepleegd tussen Vlaanderen en de andere overheden over de voorbereiding van het stabiliteitsprogramma?

Zullen dit rapport van de HRF en de verschillende scenario's leiden tot bindende afspraken tussen de verschillende overheden over het te volgen structurele begrotingstraject, zoals ooit voorzien in het kader van het samenwerkingsakkoord van 13 december 2013?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel, mijnheer Vande Reyde voor uw vraag. Ik ben het in elk geval helemaal met u eens dat het rapport van de Hoge Raad heel interessant is, omdat het net dat totaalplaatje van de federale staat en al haar samenstellende delen weergeeft. Dat het rapport zo ingewikkeld geschreven is, heeft als bijzondere reden vermijden dat te veel mensen het zouden begrijpen, want dat totaalplaatje is helemaal niet zo rooskleurig. Ik ben wel blij dat u erop wijst dat ons deel daarin inderdaad de 'silver lining' is.

Ik begin met uw eerste deelvraag. Het tekort van de gezamenlijke overheid tegen 2026 onder de 3 procent brengen, is een minimale vereiste waaraan het stabiliteitsprogramma 2023-2026 volgens de HRF moet voldoen. Dat vergt in de drie

scenario's bijkomende budgettaire inspanningen in 2024, want door die te verdragen, dreigen die jaarlijkse inspanningen steeds groter te worden.

De HRF merkt tegelijkertijd op dat alleen traject 3 het minst risicovol is in het licht van de beoordeling die de Europese Commissie zal vellen over het respecteren van de Europese richtsnoeren voor het stabiliteitsprogramma 2023-2026. Traject 3 voorziet immers een stabilisatie van de schuldgraad op het niveau van 2023, terwijl in de twee andere scenario's de schuldgraad in 2026 nog toeneemt ten opzichte van die in 2023. Bovendien merkt de HRF op dat de drie trajecten nog geen wezenlijke buffers bieden voor mogelijke toekomstige schokken zoals we die de voorbije jaren hebben gekend met de COVID-19-pandemie, de verstoringen van de aanbodketens, de energiecrisis enzovoort, of mogelijke tegenvallers door hoger dan verwachte kosten ingevolge toekomstige uitdagingen, zoals de vergrijzing van de bevolking, de oorlog in Oekraïne, de verdere renteverhogingen ingevolge het restrictief monetair beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) en de klimaatveranderingen.

In het minst risicovolle scenario, scenario 3, dat dus de schuldgraad van de gezamenlijke overheid al in 2024 stabiliseert op het niveau van 2023, bedraagt de gevraagde gecumuleerde inspanning voor de periode 2024-2026 2,8 procent van het bbp. Van entiteit I wordt verwacht om afgerond 2,7 procent bbp aan inspanningen te doen. Het restant, afgerond 0,2 procent van het bbp, is voor entiteit II, meer bepaald de gemeenschappen en gewesten, want van de lokale overheden wordt geen bijkomende inspanning verwacht – de schuldgraad van de lokale overheden daalt trouwens. Als enige entiteit is voor de Vlaamse Gemeenschap de gevraagde gecumuleerde structurele inspanning negatief, namelijk minus 12 procentpunten van het bbp, als we de evolutie onder ongewijzigd beleid in het HRF-rapport vergelijken met het gevraagde traject door de HRF. Ik verwijs daarvoor naar de tabel die u in het rapport terugvindt.

Ik stel vast dat de HRF onderkent dat de schuld van de Vlaamse overheid houdbaar is en zelfs nog wat mag stijgen in verhouding tot het bbp. Laat ons daar evenwel voorzichtig in zijn: dat hoeft niet, laat dat niemand op ideeën brengen. In dat kader ben ik van mening dat de Vlaamse meerjarenraming aantoont dat de Vlaamse begroting weer zal kunnen aanknopen, op middellange termijn, met een begroting in evenwicht en gezond financieel beleid, waarbij enkel moet worden geleend voor investeringen waar een financieel activum tegenover staat, zoals een vordering of een participatie. We hebben het daar al over gehad: dat is die goede en slechte schuld. Dat klinkt heel stom, maar u begrijpt wat ik bedoel.

Dat brengt mij tot uw vraag over mijn standpunt of er deze keer wel bindende afspraken zullen worden gemaakt. Mijn standpunt blijft hierover ongewijzigd, en het is ook het standpunt dat sinds de Vlaamse Regering onder Kris Peeters geldt: als elkeen veegt voor zijn deur, is de straat proper. Ik hoop dat alle entiteiten inderdaad vegen voor hun eigen deur en een geloofwaardig begrotingstraject voorleggen naar gezonde overheidsfinanciën. Zoals ik vroeger al heb gezegd, vind ik het geen enkel probleem om ons systeem aan anderen uit te leggen. Wij zijn altijd bereid om anderen bij ons te laten bijleren, zoals wijzelf in Nederland hebben gedaan.

Wat uw tweede deelvraag betreft: er worden voor elk stabiliteitsprogramma logischerwijs een interkabinettenwerkgroep (IKW) en een interministeriële conferentie (IMC) georganiseerd, waarna het stabiliteitsprogramma op het Overlegcomité uiteindelijk wordt goedgekeurd vooraleer het wordt ingediend bij de Europese instanties.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor uw toelichting. Ik ga akkoord met alles wat u zegt.

Wat mij frappeert, is het volgende. Wij moeten nu een programma indienen bij de Europese Commissie. We hebben daar inderdaad overleg en IMC's over gehad, maar

'at the end of the day' zijn er geen akkoorden over welke overheid welk traject gaat volgen. Dat blijft mij frapperen. Dan vraag ik mij af hoe dat verloopt in zo'n Overlegcomité. Voelt men daar die sense of urgency niet om te zeggen dat als we de schuld willen wegwerken en het vorderingstekort tot een structureel evenwicht willen omdraaien, we een soort van samenwerkingsakkoord nodig hebben? Voor alle duidelijkheid: dat is geen verwijt naar u, want we doen inderdaad wat we moeten doen, maar ik vraag me wel af of die sense of urgency bij andere overheden aanwezig is. Hoe gaat dat op zo'n Overlegcomité? Kan benadrukt worden dat die trajecten echt wel belangrijk zijn, dat zo'n rapport geen vodje papier is? Als Vlaanderen vinden wij het in elk geval belangrijk om die trajecten te volgen, met alle overheden.

Tot slot, wat uw opmerking over de schuld betreft: ik ga volledig akkoord dat de nettoactivapositie naar het positieve omgekeerd moet worden. We hebben dat pad nu tijdelijk verlaten vanwege enkele crisissituaties, maar het zou goed zijn om, ook al hebben we die marge, daar nog verder in te gaan en het de andere kant op te draaien.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Dank u wel, collega, voor het stellen van de vraag. Ook ik vind het rapport van de Hoge Raad van Financiën altijd heel interessant.

Mijn ervaring met die Overlegcomités is dat er eerder naar Vlaanderen wordt gekeken met de vraag of we niet iets extra's kunnen doen, maar onze houding is altijd geweest dat wij voor onze deur vegen en dat de anderen dat ook moeten doen.

Wat mij deze keer sterk opvalt in het rapport, is dat de Hoge Raad van Financiën de verantwoordelijkheid zeer duidelijk op het federale niveau legt, niet op het lokale niveau, niet bij Vlaanderen, slechts deels bij de andere deelstaten. Ik volg collega Vande Reyde als hij vraagt of men daar dan niet snapt hoe belangrijk het is. Ik geef daar misschien nog een bijkomend argument bij, naar het overleg toe dat u nog zult hebben met de collega's van de verschillende deelstaten: als de ambitie niet hoog genoeg ligt, dan zal de Europese Commissie uiteindelijk de begrotingsdoelstellingen in het stabiliteits- en convergentieprogramma bepalen, niet wij. Op zo'n moment zal België vanuit Europa de doelstellingen opgedragen krijgen. Dat is zeker een argument om ambitieus te blijven, niet alleen in Vlaanderen, waar we al ambitieus zijn, maar ook in de rest van het land.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer Vande Reyde, ik ben het helemaal eens met wat u zegt. Ik denk dat we in dit huis, in dit parlement vrij breed, zij het misschien niet bij alle fracties in dezelfde mate of even uitgesproken, de bezorgdheid voor gezonde financiële boeken bepleiten; de meeste partijen staan daar wel voor, denk ik.

U vraagt mij echter of de anderen die sense of urgency dan niet voelen, maar misschien moet u dat eens op andere plaatsen vragen, waar u ongetwijfeld mee aan tafel zit. Maar ik deel uw bezorgdheid, helemaal.

Als ik dan toch mijn indruk moet geven: bij Brussel en Wallonië weet ik soms niet goed of men de ernst echt niet inziet dan wel of ze eerder in de situatie zitten dat ze niet weten wat ze eraan moeten doen, omdat ze niet weten hoe ze het moeten recht-trekken, en dat ze het daarom helemaal loslaten. Ik weet het soms niet, eerlijk waar. Soms denkt men volgens mij oprecht dat het allemaal zo'n probleem niet is, en dan ben ik natuurlijk een andere mening toegedaan, en op andere momenten – het hangt er natuurlijk van af met wie je praat – heb ik echt het gevoel dat men wel degelijk inziet hoe ernstig het is, maar dat men het weigert aan te pakken omdat men er zich geen meester over weet. Op het federale niveau kent u de situatie zelf goed genoeg. Het verwonderde mij dat men het bericht van enkele weken geleden dat het iets minder slecht is dan verwacht, als een hoerabericht verkocht. Dat stuit mij tegen de

borst. Maar goed, het maakt niet uit, ik deel de mening dat de sense of urgency nodig is en dat we er iets aan zullen moeten doen. Dat zal moeten gebeuren door grondige hervormingen, waarin ik op dit moment geen enkele instelling zie stappen.

Maar goed, de laatste vraag is misschien ook wel pertinent. Ik ben het er helemaal mee eens, mijnheer Muyters: als deelstaatoverheid binnen de EU moet je goed voor ogen houden dat de verschillende economieën en de economische toestand in de verschillende landen van elkaar afhangen. Het Europese model hangt af van die solidariteit. Als Europa op een bepaald moment zegt dat ergens op gelet moet worden en als Europa dat gaat opleggen, dan kun je dat Europa niet kwalijk nemen, want je speelt niet alleen met de welvaart van je eigen land, maar ook met die van je buurlanden en de partners binnen de EU.

Het grote probleem dat ik op dat vlak zie, is dat de EU daar in het verleden wel vaak mee bedreigd heeft, maar nooit echt doorgezet heeft. Er zijn zeker redenen waarom dat zo moeilijk is. Een land financieel straffen dat al financieel in de problemen zit, wat brengt dat namelijk op? We hebben het daar in het verleden ook al over gehad, onder andere in het kader van de nieuwe begrotingsregels, waar nog altijd over gepraat wordt. Ik ben overtuigd dat de EU, als die oprecht een degelijk begrotingsbeleid wil voeren, daar ernstige sancties aan zal moeten koppelen en daar niet alleen mee zal mogen dreigen, maar ze ook zal moeten hardmaken. Pas dan gaat dat een verschil maken en zal ze daar andere overheden in mee krijgen. Ik heb kinderen, net als u: als die in de snoepkast zitten en je zegt tien keer 'nee', maar je doet niets, dan zal de snoepkast geplunderd worden, en je zult het hun niet eens kwalijk kunnen nemen. Je moet inderdaad de daad bij het woord voegen, en dat is wat de EU in het verleden altijd heeft nagelaten. Ik vrees dat dat bij heel wat lidstaten in de mindset zit.

We kunnen daar nog verder over doorgaan. Je hebt ook de situatie waarbij heel grote landen, zoals Frankrijk, zelf in de problemen komen, maar een zodanig groot politiek gewicht hebben in de EU dat ze de regels naar hun hand kunnen zetten. Daar zijn veel dingen over te zeggen.

Ik hoop erop dat de EU daar een afdoend antwoord op kan geven, maar ik ben daar toch zeer sceptisch over. Ik bepleit dan ook dat we zelf de verantwoordelijkheid nemen om de boeken op orde te zetten.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): De snoepkastmetafoor was een mooie. Sinds ik het Instagramaccount van uw hond volg – u komt erin voor, het is een aanrader –, voel ik wel een speciale verbondenheid met uw familiale situatie. *(Opmerkingen van minister Matthias Diependaele)*

Ik ga akkoord met alles wat gezegd is, maar zeggen dat het ons probleem niet is? Het is wel ons probleem. Wij zitten uiteindelijk ook in dat Overlegcomité, we zijn gebonden aan dat samenwerkingsakkoord, maar op de een of andere manier marcheert dat niet. Misschien moeten we dus tot iets nieuws komen. We hebben nu de uitgavennorm in Vlaanderen, maar misschien moet er zo'n norm komen voor alle overheden samen. Als iets niet marcheert in zo'n samenwerking, dan moeten we daar van onze kant vragen over stellen. Het zal ooit misschien ook wel eens een effect hebben op onze begroting. Het zijn ook onze kinderen die daar in de toekomst door getroffen zullen worden.

Mijnheer Muyters, wat de federale overheid betreft: ik zit daar, voor alle duidelijkheid, niet mee aan tafel. Ik zit eigenlijk nergens aan tafel, maar goed. *(Opmerkingen van Philippe Muyters)*

In Diest wel, ja. Toch ergens. Maar daar zijn de financiën wel op orde.

Nu, ik heb de afgelopen weken toch wel gezien dat er op het federale niveau inspanningen zijn gebeurd naar 2024 toe, ten belope van 0,3 procent bbp, 1,7 miljard euro. Dat is toch niet niets. Maar er is inderdaad nog veel werk.

Als ik kijk naar de inspanningen die moeten gebeuren en de verklaringen daarover, dan kijk ik vooral naar onze Franstalige collega's, naar de manier waarop zij het begrotingsbeleid bekijken. Als ze dat bekijken als iets wat ooit opgelost zal raken zonder al te veel inspanningen, dan stel ik mij daar vragen bij.

Maar goed, het is niet mijn bedoeling mij uit te spreken over de anderen. Ik merk gewoon dat dat samenwerkingsakkoord keer op keer genegeerd wordt, en dat zal zijn limieten hebben. We zullen ons moeten bezinnen over wat we daarmee gaan doen in de toekomst.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vande Reyde. Ik ken een heel goede oplossing, een heel eenvoudige.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het aanbieden van informatie door de Vlaamse Belastingdienst aan de ouders van een overleden minderjarig kind betreffende de noodzaak om al dan niet een aangifte nalatenschap in te dienen – 1440 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, op 31 januari 2023 hielden we in de commissie een hoorzitting over mijn conceptnota over een vrijstelling voor ouders van de erfbelasting op de nalatenschap van een overleden minderjarig kind, en dat vanuit het oogpunt dat de centen die op een spaarboekje van een minderjarig kind staan, heel vaak van de ouders afkomstig zijn of van geschenkjes voor een verjaardag, nieuwjaar en zo verder.

Een van de zaken die tijdens de hoorzitting werden aangehaald, was dat er in de meeste gevallen na het overlijden van een minderjarig kind geen belastingaangifte nodig is. Dat bleek ook al uit de cijfers die ik daarover heb opgevraagd. Gezien de jonge leeftijd van de overledene is er vaak geen belastbaar actief of is dat zo bescheiden dat er geen erfbelasting op verschuldigd is. Het aantal waar dat wel zo is, is beperkt.

Het feit van de aangifte te moeten doen en heel de paperasserie daarrond wordt vaak door mensen die dit meemaken en zich midden in een rouwproces bevinden, als heel belastend en schrijnend ervaren. Tijdens de hoorzitting werd ook gezegd dat het heel vaak niet nodig is, alleen weten de mensen dat niet. Dat maakt dat veel ouders een nodeloze administratieve procedure door moeten, in plaats van die tijd en energie te kunnen gebruiken om te rouwen. Er werd gesteld dat het absoluut een groot verschil zou uitmaken voor de getroffen ouders om niet zonder reden daarmee geconfronteerd te moeten worden bij het overlijden van hun eigen kind. Vandaar dus ook de oproep om ouders correct te informeren. Dat kan natuurlijk maar als de actoren waarmee zij na het overlijden van hun kind in contact komen, zelf op de hoogte zijn.

Minister, bent u het ermee eens dat niet iedereen voldoende op de hoogte is van de verplichtingen in verband met eventuele erfbelasting na het overlijden van een minderjarig kind en dat hierover extra geïnformeerd moet worden? Op welke manier zal de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) de betrokken actoren, zoals het notariaat, de

lokale besturen en de begrafenisondernemers, hierover op een betere manier informeren, teneinde de betrokken ouders deze nodeloze administratie te onthouden?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Collega Schryvers, dank u wel voor uw vraag. Het gaat over een zeer moeilijke en dramatische situatie. Laat ik mij dus zo empathisch mogelijk opstellen, hoewel we het hier ook over fiscaliteit hebben.

Ik heb begrepen dat er inzake uw conceptnota een nuttige hoorzitting is geweest in deze commissie, waarbij achtereenvolgens mevrouw Verhaegen van Ouders Van een Overleden Kind vzw, de administrateur-generaal van de Vlaamse Belastingdienst, het hoofd van de studiedienst van de Nationale Kamer van notarissen en professor Casman hun analyse en bedenkingen hebben meegegeven. Ik ga dan ook de inhoudelijke toelichting of analyses niet overdoen.

De essentie van het debat was dat in circa 99 procent van de overlijdens van minderjarige kinderen er geen netto belastbaar actief is in hoofde van de wettelijke erfgenamen, bijvoorbeeld de ouders of de broers of zusjes die tot de nalatenschap worden geroepen. Daardoor is er geen aangifte in het kader van de erfbelasting nodig.

In 99 procent van die dossiers is er zelfs geen enkele tussenkomst vanuit de Vlaamse Belastingdienst. Er worden geen brieven of aanslagbiljetten gestuurd, zelfs geen brief met een zogenaamde uitnodiging tot aangifte die in elk ander overlijdensdossier wel wordt verstuurd. Ongeveer drie weken na het overlijden krijgen de nabestaanden die brief. Dat toont aan dat er wel degelijk nu al grote empathie bestaat vanuit mijn administratie om getroffen ouders niet nodeloos met het leed van hun overleden kind te confronteren.

Het klopt ongetwijfeld wat u zegt, namelijk dat niet iedereen vandaag weet dat er bij het overlijden van een minderjarig kind in combinatie met het ontbreken van een netto belastbaar actief in de nalatenschap geen aangifte moet worden ingediend.

Maar uit de cijfers van de hoorzitting is wel gebleken dat men in 90 procent van de dossiers dit wel al weet. Er worden jaarlijks maar een dertigtal aangiften gedaan, terwijl er gemiddeld driehonderd dergelijke overlijdens te betreuren zijn.

Gaan we ons best doen om ook de resterende 10 procent nog beter te informeren? Uiteraard. De administrateur-generaal van VLABEL heeft intussen een overleg gepland met de federatie van het notariaat en vervolgens zal er ook een gerichte communicatie volgen naar enkele andere belangrijke stakeholders zoals banken en begrafenisondernemers. We bekijken nog of we dit al dan niet het best doen via hun sectorfederaties.

Tot slot: dat ik echter niet alles wat u nastreeft, kan oplossen, is ook uit de hoorzitting gebleken, bijvoorbeeld de verplichting om in het geval van minderjarige erfgenamen verplicht naar de notaris en de vrederechter te moeten. Dit zijn beschermingsmechanismen uit het Burgerlijk Wetboek, wat federale bevoegdheidsmaterie is, en volledig losstaat van de Vlaamse Codex Fiscaliteit en van mijn bevoegdheid op dat vlak als Vlaams minister van Financiën.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, dank u wel voor uw duidelijk antwoord en uw engagement. Met betrekking tot dat laatste, hebt u absoluut gelijk. Ik krijg ook melding van mensen die zeggen dat ze geen attest van erfopvolging krijgen en dat het een hele paperasserie en administratieve rompslomp is om die weinige centen die er soms op een spaarboekje staan, ook nog vrij te krijgen, zeker wanneer er ook broers of zusjes erfgenaam zijn. Ik denk dat daar nog heel veel werk aan de winkel is. Maar

ik begrijp natuurlijk ook dat er vanuit burgerrechtelijk standpunt een aantal beschermingsmaatregelen moeten zijn. Maar heel vaak is het gewoon al de vraag krijgen om een aangifte van erfbelasting te doen. In de totaliteit gaat het gelukkig maar over een beperkt aantal gevallen waar een minderjarig kind overlijdt. Hoe dan ook moeten we die ouders op de best mogelijke manier proberen te helpen. Als het een klein zetje daarin kan zijn om zeker te zorgen dat ze ook geen aangifte moeten doen en dat ze daarvan op de hoogte zijn, dan denk ik dat dat een stapje voorwaarts is. Dat was de enige doelstelling van de oproep die ik wilde doen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, u bent niet zo enthousiast over het Instagram-account van uw hond. Ik ga dat thuis vertellen. *(Opmerkingen van minister Matthias Diependaele)*

Ik denk dat het Instagramaccount van uw hond soms interessanter is dan dat van vele andere collega's. Ik doe dus een oproep aan wie Lea nog niet volgt. Ik doe het wel, en Lea woont in mijn stad. Nu heb ik al veel te veel gezegd.

Minister, u hebt verwezen naar de hoorzitting naar aanleiding van de conceptnota van de collega. Daaruit is gebleken dat VLABEL de empathie waarvan u sprak aan de dag legt bij het overlijden van een minderjarig kind om de nabestaanden zo weinig mogelijk te belasten met onnodige administratie. Uit de pakkende getuigenis van mevrouw Verhaegen is gebleken dat dat zij eigenlijk twijfelde: "Moet ik nu al dan niet een aangifte doen? Men heeft me niets gevraagd maar ik zal uit burgerzin die aangifte dan toch maar doen." Ze heeft dat gedaan. Daaruit is gebleken dat in heel weinig gevallen ouders denken dat ze dat toch moeten doen, terwijl dat niet nodig is. Misschien is het inderdaad goed om voor die, gelukkig maar weinige, gevallen toch nog extra te informeren dat de aangifte van de nalatenschap in het geval dat het netto actief te laag is en dus niet zal worden belast, niet nodig is, en om die informatie nog eens extra te laten geven via de sprekers die op de hoorzitting aanwezig waren: VLABEL, de federatie van notarissen en websites.

Mevrouw Schryvers, het is goed om die vraag nog eens te stellen om dat nog eens onder de aandacht te brengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de uitspraak van het Grondwettelijk Hof over de gunstregeling in de schenk- en erfbelasting voor familiale ondernemingen – 2106 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voorzitter, binnen de schenk- en erfbelastingen wordt in Vlaanderen voorzien in een fiscaal gunstregime bij de overdracht van een familiale onderneming of familiale vennootschap, mits is voldaan aan bepaalde voorwaarden. Ik zal niet te veel in detail treden, maar die voorwaarden zijn dat je daar enige economische activiteit aan hebt gekoppeld, wat natuurlijk niet onlogisch is voor een onderneming.

In de commissie werd deze regeling al een paar keer besproken naar aanleiding van een aantal juridische procedures over de interpretatie van de voorwaarden wanneer in de vennootschap, naast een operationele activiteit, ook privaat gebruik aanwezig is, zeker wanneer het over vastgoed – zeg maar dingen om in te wonen – gaat.

Recent oordeelde het Grondwettelijk Hof dat aanwezigheid van privaat vastgoed geen belemmering is voor de toepassing van de gunstregeling. Wat dus eigenlijk in mensentaal wil zeggen dat als je daar privaat vastgoed in hebt, je dat ook in die gunstige regeling kunt overlaten. Belangrijk is ook dat privaat vastgoed in een onderneming dus onder die toepassing van de gunsttarieven valt.

U antwoordde op 8 maart dat u de lopende juridische procedures wilde afwachten alvorens u eventueel over zou gaan tot een bijsturing van de regeling, want zoals u weet wilde de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) dat wel anders interpreteren. Ook verwees u naar bijkomend onderzoek dat door het Departement Financiën en Begroting omtrent deze regeling zou gevoerd worden. In het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging (VBH) was het aanbevolen om verder onderzoek te doen naar hoe effectief en efficiënt deze maatregel was.

Vandaar mijn volgende vragen. We hebben nu die uitspraak van het Grondwettelijk Hof, wat vindt u daar zoal van? Hebt u daar al met de Vlaamse Belastingdienst over gesproken? Die hadden immers een licht andere kijk op de zaken. En denkt u dat dit voor de rest volgens u een bijsturing nodig zal maken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, dewelke? En welke beleidsimpulsen voorziet u algemeen om de erfbelasting rechtvaardiger, eenvoudiger en het liefst ook lager te maken? Dank u wel.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik denk dat het antwoord is opgesteld om alle vragen te beantwoorden, dus in die zin is het het belangrijkste dat we jullie de juiste informatie geven, alhoewel u zult merken dat die nu nog maar rudimentair is. Het staat hier ook dat de vragen zeer gelijklopend zijn en dat ik ze dus samen zal behandelen.

Alleszins ben ik tevreden dat de vragen gesteld worden, want dat geeft ons ook de mogelijkheid om de bestaansredenen van deze regelgeving op zich nog eens onder de loep te nemen.

Ik zal dus beginnen met eerst de regelgeving nog eens kort te schetsen. De maatregelen die het mogelijk maken om een familiebedrijf op een fiscaalvriendelijke manier over te dragen, zijn gericht op het voortbestaan van onze familiebedrijven en het behoud van een duurzame tewerkstelling.

Bij de invoering is er uitdrukkelijk voor geopteerd om alleen die familiale vennootschappen in aanmerking te nemen die een maatschappelijke meerwaarde creëren. Daarom geldt als belangrijke voorwaarde in het Vlaamse Gewest dat de vennootschap zelf of via een dochtervennootschap op het ogenblik van de schenking of het overlijden effectief een reële economische activiteit heeft. En ik herinner me nog heel goed – want het dateert van de legislatuur 2009-2014 – dat zowat iedereen in de commissie het erover eens was toen we dat bespraken, dat dat het uitgangspunt moest zijn.

Hiermee willen we onder andere vermijden dat vennootschappen waarin personen hun privaat patrimonium onderbrengen, van de gunstregeling kunnen genieten, met als doel dit onder fiscaal gunstige omstandigheden over te dragen aan de volgende generatie.

Om te beoordelen of de vennootschap effectief een reële economische activiteit heeft, zijn er twee objectieve criteria ingebouwd in het decreet. Er wordt namelijk van uitgegaan dat er geen reële economische activiteit bestaat indien de terreinen en gebouwen meer bedragen dan 50 procent van het actief én indien tegelijkertijd de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen niet meer bedragen dan 1,5 procent van het totale actief.

Zijn beide voorwaarden tegelijkertijd voldaan, dan wordt de vennootschap dus uitgesloten van de gunstmaatregel. Door deze criteria zijn zuivere patrimoniumvennootschappen en managementvennootschappen in de praktijk nu dus al zo goed als uitgesloten van de gunstregeling, omdat beide criteria op hen van toepassing zullen zijn.

Wel bestaat er de mogelijkheid voor de belastingplichtige om een tegenbewijs te leveren en aan te tonen dat er, hoewel aan die beide criteria is voldaan, toch een effectieve economische activiteit wordt uitgeoefend in de betreffende vennootschap.

Volgens een omzendbrief van 2015 is VLABEL evenwel steeds de mening toegedaan dat het tegenbewijs niet kan worden geleverd als er vastgoed aanwezig is in de vennootschap dat niet gebruikt wordt voor de economische activiteit maar dat bijvoorbeeld wordt verhuurd. Het is nu precies inzake dit tegenbewijs dat de zaak in kwestie bij het Grondwettelijk Hof is beland.

Deze zaak gaat over een vennootschap die, naast de exploitatie van een slagerij, ook een woning, een aantal appartementen en garages bezat. Na het overlijden van de aandeelhouder vroegen de erfgenamen de toepassing van het gunsttarief van 3 procent in de erfbelasting, in het kader van de overdracht van een familiale vennootschap.

Op basis van de twee hogergenoemde criteria speelde evenwel het wettelijke vermoeden van economische inactiviteit. VLABEL was echter van mening dat de belastingplichtige het tegenbewijs niet kon leveren door de aanwezigheid van het privaat vastgoed en belaste de aandelen dan ook aan de gewone tarieven in de erfbelasting tot 27 procent. De erfgenamen waren het daar niet mee eens en brachten de zaak voor de rechtbank.

In eerste aanleg oordeelde de rechtbank dat de interpretatie van VLABEL niet strookt met de tekst van de wetgeving. Uit de wetteksten blijkt immers nergens dat er een onderscheid moet worden gemaakt naargelang de aard van het vastgoed. Ook het hof van beroep was die mening toegedaan, maar besliste toch om een aantal prejudiciële vragen te stellen aan het Grondwettelijk Hof, onder meer omdat voor familiale ondernemingen – dus eenmanszaken zonder vennootschap – ‘woningen’ sowieso worden uitgesloten van het gunsttarief, terwijl dit voor familiale vennootschappen niet het geval is.

Over die vragen heeft het Grondwettelijk Hof zich nu recentelijk uitgesproken. Op basis van de geldende regelgeving, stelt het hof, valt de vererving van aandelen in familiale vennootschappen die weliswaar een reële economische activiteit hebben, maar daarnaast ook terreinen of gebouwen bevatten die niet of slechts gedeeltelijk voor de economische activiteit worden gebruikt, in haar geheel onder het verlaagde tarief en valt de vererving van aandelen in een zuivere patrimoniumvennootschap of van vastgoed dat zich rechtstreeks in de nalatenschap bevindt, onder het normale tarief van de erfbelasting.

Dit verschil in behandeling tussen een familiale onderneming en een familiale vennootschap berust namelijk op een objectief criterium, namelijk de verschillende rechtsvorm, zijnde een vennootschap of geen vennootschap. Het Grondwettelijk Hof stipt hier dus met andere woorden aan dat een verschil in behandeling tussen enerzijds een vennootschap en anderzijds een niet-vennootschap of dus een eenmanszaak, op zich gerechtvaardigd is, precies omdat het hier gaat om twee verschillende juridische rechtsvormen.

En zo komen we dan ook tot de kern van de zaak. Daar waar een zelfstandige natuurlijke persoon, in deze context dus de familiale onderneming of met andere woorden de eenmanszaak, zowel een beroepsmatig patrimonium heeft als een privé vermogen, heeft een familiale vennootschap enkel en alleen een beroepsmatig patrimonium. Een vennootschap heeft geen privévermogen en dus per definitie ook geen ‘privaat vastgoed’, hoogstens vastgoed dat gebruikt wordt als bewoning, maar voor de vennootschap in kwestie is dat dan nog altijd beroepsmatig patrimonium.

Dat heeft dan onder meer tot gevolg dat de huurinkomsten voor die vennootschap steeds belastbaar zijn, terwijl dat voor privaat gehouden vastgoed niet altijd het geval is. Ook meerwaarden zijn in de vennootschap altijd belastbaar, terwijl dat

privé ook niet altijd het geval is. Er vallen nog meer voorbeelden onder dit onderscheid. Om maar aan te geven dat er wel meer fiscale verschillen zijn tussen vennootschappen en niet-vennootschappen, en we kunnen die dus niet zomaar naast ons neerleggen, precies vanwege het verschil in rechtsvorm.

Om een lang verhaal kort te houden: volgens het Grondwettelijk Hof moet er niet noodzakelijk iets worden gewijzigd aan de huidige regelgeving, maar dat neemt uiteraard niet weg dat we wel kunnen nagaan of en hoe we eventuele scheeftrekkingen kunnen vermijden of remediëren. Van belang daarbij is vooral om omzichtig te werk te gaan, zo niet creëren we weer andere gevolgen die evenmin de bedoeling kunnen of mogen zijn. We hebben het daarnet gehad over de initiële bedoeling, de intentie, waar ik ook achter sta, voor het vererven van familiale ondernemingen.

Het mag inmiddels ook duidelijk zijn dat eenvoudige oplossingen niet bestaan, zeker niet als we het initiële idee van de regelgeving, namelijk zorgen voor de continuïteit van onze familiale ondernemingen en vennootschappen, willen respecteren. Dat uitgangspunt is heel belangrijk.

Hoe dan ook, de administratie is inmiddels aan het werk om na te gaan of en hoe de regelgeving kan worden aangepast, en op basis van het resultaat daarvan gaan we bekijken welke actie er kan of moet worden ondernomen.

Ik begrijp dat jullie zitten te wachten op een antwoord ten gronde, maar het gaat om ingewikkelde materie, die men moet doorspreken met verschillende mensen. Dat is wat we nu de komende dagen en weken doen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor de technische achtergrond. Om het debat een beetje te kaderen: er zijn een aantal dingen die ik hier al over gehoord heb en op sociale media heb gelezen van een aantal parlementsleden, die hier dan vandaag helaas niet zijn. Het eerste is dat het gaat over een gunstregime voor de rijken, om die alleen nog maar rijker te maken. Dat is dus quatsch. Het gaat hier over ondernemers die iets opgebouwd hebben, een familiale onderneming waaraan ze hun hele leven hard gewerkt hebben. Die regeling is juist bedoeld om ervoor te zorgen dat die overgedragen kan worden zonder dat die erfgenamen daarvoor 'doodbelast' moeten worden en die hun dan eventueel verplicht om die onderneming af te stoten, zodat die continuïteit totaal niet gewaarborgd kan blijven. Daar gaat het hier over. Het gaat hier niet over een of andere Kaaimaneilandenvluchtroute, maar gewoon over een familieonderneming of kleine ondernemers – hardwerkende mensen – die niet 'doodbelast' worden op hetgeen ze hebben opgebouwd tijdens hun leven. Ze hebben daar al heel veel jobs en welvaart mee gecreëerd en ook belastingen op betaald. Dat is de essentie van deze discussie.

De tweede misvatting is dat het hier over een achterpoortje zou gaan, zoals ook – denk ik – zelfs de titel was van vorige vragen om uitleg. De uitspraak van het Grondwettelijk Hof bewijst nu net dat dit geen achterpoortje is: dit is gewoon de regeling zoals die vandaag bestaat. Het lijkt me nogal evident dat mensen daarvan gebruikmaken, ook om de redenen die ik net heb opgesomd.

Mijn derde punt is dat u zegt dat u gaat onderzoeken of er iets moet worden gedaan, op welke manier we scheeftrekkingen kunnen onderzoeken. Ik denk wel dat deze uitspraak van het Grondwettelijk Hof aantoont dat de interpretatie die de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) eraan heeft gegeven – ook in de individuele case die u kort ter inleiding hebt gegeven – ergens niet correct is. Dan moet er toch ergens iets in de werkwijze of in de zienswijze van VLABEL worden aangepast, neem ik aan. Mijn vraag is dus – u hebt daar niet echt concreet op geantwoord, denk ik – : hebt u daar met VLABEL al over gesproken, over hun interpretatie, hun zienswijze en de behandeling van gelijkaardige dossiers?

Waar ik wel mee akkoord ga: als er echt onbedoeld en zonder doel gebruik is, moeten we nakijken hoe we dat eventueel kunnen verbeteren. Dat is evident. Maar het lijkt me ergens niet correct om nu zomaar te zeggen dat die zienswijze van VLABEL overeind mag blijven, als we die uitspraak van het Grondwettelijk Hof hebben.

Om af te sluiten: nogmaals, het gaat hier echt over hoe we familieondernemers, mensen die hun hele leven hebben gewerkt om iets op te bouwen, op het einde niet 'doodbelasten'. Als we eventuele scheeftrekkingen moeten wegwerken, waarom zouden we dan niet kijken om de erfbelastingen elders niet misschien te verlagen en eventueel ook af te schaffen, in plaats van te zeggen dat we streng moeten optreden tegen die familiale ondernemers? Dat was mijn derde vraag, waarop ik ook niet echt een antwoord heb gekregen, denk ik: ziet u hervormingen die in de richting gaan van elders de erfbelastingen te doen dalen en te vereenvoudigen?

De heer D'Haese is hier net binnengekomen ...

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, dit is een goede vraag van de collega. Ik kan mij ook aansluiten bij zijn repliek: die familiale bedrijven zijn belangrijke steunpilaren voor onze Vlaamse economie. De intentie, de ratio legis van het verlagen van die schenkbelasting, die erfbelasting, was precies de continuïteit van de werkgelegenheid maximaal te garanderen, door die fiscaalvriendelijke overdracht mogelijk te maken. Die voorwaarden zijn er nog altijd wel, het is niet gewoon vererven of schenken; er zijn echt wel redelijk strikte voorwaarden wat betreft de continuïteit van de tewerkstelling en het aantal mensen die in het bedrijf tewerkgesteld zijn. Het lijkt me inderdaad wat overdreven om echt te spreken van een achterpoortje, er zijn ook nog wel die noodzakelijke voorwaarden die voldaan moeten zijn om van die lage tarieven te kunnen genieten. Uiteraard is het zo dat we moeten kijken naar misbruik en dat bestraffen of vermijden. Het is nu inderdaad kijken hoe VLABEL zich zal verhouden tot die uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Ik denk dat het in dezen niet de bedoeling is om het kind met het badwater weg te gooien.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Het oogmerk van het decreet is heel duidelijk, namelijk een reële ondernemende activiteit kan aan een verlaagd tarief overgedragen worden om te voorkomen dat de continuïteit van het bedrijf bij een overlijden in het gedrang zou komen. Dat is het opzet.

Daar is door sommigen gebruik van gemaakt om in die vennootschap ook vastgoed binnen te brengen die in de feiten enkel gebruikt wordt als privaat vastgoed. Wat het Grondwettelijk Hof zegt, is dat je dat onderscheid juridisch niet kunt maken op basis van het huidige decreet.

Ik begrijp dat onze vraag is of we toch zouden kunnen onderzoeken hoe we desnoods regelgevend aanpassingen kunnen aanbrengen om te voorkomen dat het opzet van het decreet in het gedrang komt, namelijk het mogelijk maken dat door een gunsttarief reële economische activiteit kan doorgaan, maar niet dat die bepaling gebruikt wordt om privaat vastgoed in die vennootschap in te brengen en die te laten delen in het gunsttarief, dat daar eigenlijk door de decreetgever niet voor bedoeld was. Het opzet van het decreet is anders dan waar het in de realiteit soms voor gebruikt wordt. Het Grondwettelijk Hof zegt niet dat dat niet kan, het zegt dat er met de huidige regelgeving geen inbreuk is qua discriminatie en dergelijke meer.

Dus mijn vraag is – en ik heb begrepen dat de minister ook die opdracht heeft gegeven – om te laten onderzoeken wat er eventueel kan gebeuren om het decreet zoals het bedoeld is, ook beter te laten aansluiten bij zijn opzet. En daar ben ik het

mee eens. Het is namelijk niet de bedoeling dat dat gunsttarief gebruikt wordt om privaat vastgoed te laten delen in dat gunsttarief.

Eigenlijk zegt het Grondwettelijk Hof dat het aan de decreetgever is om te kijken op welke manier de regelgeving aangepast kan worden om dat te regelen, en het is geen zaak van het Grondwettelijk Hof om te kijken of daar al dan niet een discriminatie is. Het is een politieke kwestie. We hebben hier ook in het verleden gezegd dat we vinden dat de bepaling ook niet misbruikt mag worden. En als dat betekent dat we de regelgeving moeten aanpassen, dan staan wij open voor welke pistes mogelijk zijn om dat mogelijk te maken.

Ik begrijp dat de vraag gesteld is om te zien wat er mogelijk is. Ik weet ook dat dat niet eenvoudig is. Het is zeker niet eenvoudig, maar het opzet van de decreetgever moet wel gerespecteerd worden, namelijk dat het gunsttarief beperkt wordt tot die activiteiten die met de reële economische onderbouw te maken hebben en niet met andere zaken.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ook in het verleden heb ik daar al een vraag over gesteld, op basis van arrest nr. 80/2021, een toen tussentijds arrest van het hof van beroep. Nu, voor ons is het ook vrij duidelijk. Er is geen enkel probleem om te kijken naar een gunsttarief op het moment zoals het in het decreet bedoeld is, bij het overdragen of het vererven van een familiale onderneming. Maar het is zoals collega Van Rompuy zegt: dat raakt natuurlijk een beetje in de knoei of gekneld op het moment dat mensen – en ik zeg niet dat het over grote aantallen gaat – deze regelgeving gebruiken om ergens anders verervingstarieven, of tarieven in de erfbelasting te omzeilen. Daarvoor is dit niet bedoeld.

Ik denk dat daar de opdracht ligt. En u hebt de opdracht gegeven aan een aantal mensen, maar er zal ook een opdracht zijn in deze commissie, want u zult met dat huiswerk ook langs hier moeten passeren – en ook daar zien we er geen probleem in – om het initiële opzet van het decreet te versterken, en om het achterpoortje – zoals sommige mensen dat noemen, afhankelijk van hoe men daarnaar kijkt – om ook voor privaat vastgoed het gunsttarief te verkrijgen, toch op een of andere manier goed te sluiten. Want, collega's, ik denk dat daar de gevoeligheid ligt voor mensen die geen familiale onderneming hebben en die patrimonium vererven. Die bekijken dit natuurlijk wel met een heel andere bril en die begrijpen niet goed – en ik snap die mensen ook wel – waarom zij een hoger tarief moeten betalen voor het vererven van hun vastgoed. En ik zeg niet dat het dan gaat om economische reële waarde, maar waarom kunnen mensen dit dan gebruiken om privaat vastgoed dat binnengebracht is op een andere manier te vererven? En ik denk dat het aan het parlement is om dat op te lossen, maar het is goed dat u ook de opdracht hebt gegeven aan uw diensten,.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, mijn excuses dat ik hier in het begin niet was, maar ik vond het onbeleefd om weg te lopen wanneer minister Somers mij aan het antwoorden was in de commissie Binnenlands Bestuur.

Minister, ik ga mijn vraag niet herhalen. Ik heb begrepen dat u de opening hebt gemaakt om het achterpoortje aan te pakken. (*Opmerkingen van minister Matthias Diependaele*)

Neen, u hebt het niet gedaan. Ik wilde zeggen dat ik hoopte dat u dat gedaan had. Maar u kunt nog antwoorden op de andere vragen die daarnet daarover zijn gesteld. Ik hoop in elk geval dat het wel zal gebeuren, anders kom ik daarop terug in mijn slotwoord.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Mijn gevoel is dat er een onderscheid is tussen vastgoed inbrengen in een vennootschap en winst maken in een vennootschap en die winst in de vennootschap houden. Men kan die winst financieel op een interessante manier gebruiken. De vennootschap kan obligaties kopen – ik zeg maar wat – om toch een rendement te hebben op de winst die men nog in zijn vennootschap heeft liggen. Als ik het goed begrijp, heeft die slager in dit geval met de winst die hij met zijn vennootschap heeft gemaakt, vastgoed gekocht, maar dat vastgoed blijft in de vennootschap. Dat is iets anders dan wanneer iemand vastgoed heeft en dat in de vennootschap inbrengt om te schenken. Dat is een andere situatie. Ik weet niet of dat allemaal hetzelfde is.

Ik wil het volgende ook wel duidelijk zeggen. Stel dat men huuropbrengsten heeft, dan komen die huuropbrengsten van dat vastgoed ook bij de winst van het bedrijf waarop vennootschapsbelasting wordt betaald, want op elke winst moet vennootschapsbelasting betaald worden. Of heb ik het verkeerd? Als ik dat gebouw uit mijn vennootschap wil trekken, dan denk ik dat ik dat maar kan doen ofwel als loon aan iemand ofwel als dividend op een aandeel op een of andere manier. U hebt het ook gezegd: ik denk dat het complex is. Ik denk dat het ook goed is dat dat goed wordt bekeken door VLABEL. Ik ben het er wel helemaal mee eens dat het nooit de bedoeling is geweest om op een eenvoudige manier vastgoed door te geven aan een volgende generatie. Ik heb het op nul brengen van de schenkingsrechten zelf nog ingevoerd. De essentie is dat het bedrijf blijft bestaan, ook naar de volgende generatie toe.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Er is veel om op te antwoorden. We zijn verschillende dingen aan het bekijken en ik wil geen voorafnames doen.

Mijnheer D'Haese en mijnheer Rzoska, het gaat niet over een achterpoortje. Noem het dan ook zo niet. Dat geeft onmiddellijk een intentieproces, wat het niet is.

Mijnheer D'Haese, wat ik bedoelde toen ik neen schudde, is het volgende. Ik heb alle respect voor ieders agenda, alle waardering voor hoe u het allemaal aan elkaar knoopt, maar wees dan ook zo beleefd, als u mijn antwoord niet eens gehoord hebt, om er ook niet op te proberen reageren. U hebt het gewoon niet gehoord. Met alle begrip – ik stel me hier heel vriendelijk op – maar dat is gewoon niet netjes.

Ik heb het bij iedereen gehoord en iedereen stelt heel uitdrukkelijk dat men het gunsttarief voor het vererven van een familiale vennootschap wil behouden. De idee en de logica erachter, de ratio legis, wil men behouden. Mijnheer Vande Reyde, natuurlijk is het de evidentie zelf dat VLABEL zich zal moeten houden aan het Grondwettelijk Hof. We bekijken nu of het daarom nodig is om die regelgeving al dan niet aan te passen.

Mijnheer Vande Reyde, ik ben het helemaal eens met uw analyse, voor alle duidelijkheid, maar u kadert de regeling nu als een gunst 'uniquement' voor ondernemers, zomaar voor hen speciaal. Neen, de essentie van het systeem is dat de economische activiteit moet kunnen worden voortgezet. Dan gaat het niet alleen over ondernemers die inderdaad zeer hard gewerkt hebben om iets op te bouwen, maar dat kan ook een werknemer zijn die heel hard gespaard heeft en een patrimonium opgebouwd heeft. Neen, de bedoeling is de economische activiteit doorgeven. Dat is een belangrijk onderscheid. Het is niet zomaar een waardering voor iemand die iets opbouwt. Neen, het gaat erom dat men iets heeft met een economische meerwaarde. Dat is ook een maatschappelijke meerwaarde. Dat erkennen we en dat willen we begunstigen. Dat is een belangrijk onderscheid. Dikwijls gaat het ook over personeel en dergelijke meer – de 1,5 procent waar ik daarnet naar verwees. We zijn nu aan het bekijken hoe we daar concreet mee moeten omgaan.

Mijnheer Rzoska, we zullen daarover inderdaad nog terugkoppelen naar jullie.

Nu, wat de vraag van de heer Vande Reyde betreft: erfbelasting doet regelmatig de gemoederen bedaren. Ik sta er helemaal voor open om erfbelasting naar nu te zetten, ik ben daar helemaal in mee, dat zijn inkomsten die al belast zijn en ga zo maar door.

Maar als je dat zegt, als je dat wilt doen, heb dan ook de moed om te zeggen welke uitgaven we naar beneden moeten halen, en dat is natuurlijk het probleem. Er zijn zoveel zaken, er zijn veel belastingen die ik graag naar beneden zou halen – niet allemaal, voor alle duidelijkheid –, maar je moet dan ook altijd de return naar de samenleving gaan bekijken, en het bepleiten om dat naar beneden te halen of dat af te schaffen.

Ik zie dat dikwijls op Twitter, zelfs van experts, waarbij ik denk: denk nu toch eens na. Maar dat is een eenzijdig verhaal, elke goedkope populist kan dat verkopen. (*Opmerkingen van Maurits Vande Reyde*)

Maar als je een gezond overheidsbeleid wilt voeren, dan ga je ook die financiële kant, die uitgavenkant bekijken, en dan ben ik zeer geïnteresseerd. Als je ervoor pleit om subsidies te schrappen: oké, welke? Welke subsidies, heel concreet? En welke meerderheid heb je in dit huis? Laat het maar komen. Ja, wel, mevrouw Blancquaert, met hier zo te toeteren en vieze gezichten te trekken, welke meerderheid hebt u hier? Laat maar komen. U mompelt ook heel vreemd, maar goed.

Dus ik sta daarvoor open hoor, echt waar. Ik denk dat er veel van die zaken aangepakt mogen worden. Maar dan moet je daar ook eerlijk en correct in zijn, en geef dat dan ook aan, in plaats van het op het gemakkelijke, goedkope scoren te houden. Maar goed, dank u wel.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ja, die laatste opmerkingen waren jammer, maar goed.

Collega's, ik verbaas me er toch soms over hoe sommige parlementsleden in dit huis als het over ondernemers gaat, over hetgeen ze opgebouwd hebben qua vermogen, dat voorstellen alsof zij zo van die Dagobert Ducktypes zijn die zo'n grote bunker hebben met muntjes waarin ze hele dagen zwemmen. Ondernemers zijn mensen die jobs creëren, die welvaart creëren. Die economische activiteit, daar gaat het inderdaad over. Het zijn wel die mensen die dat doen. En als je die nog eens gaat doodbelasten op hetgeen ze hebben opgebouwd, dan kunnen we ineens alles hier gaan schrappen.

Als er dan wordt gezegd dat die gunstregeling onrechtvaardig is ten opzichte van een gewone persoon, die inderdaad – en daar geef ik u gelijk in, mijnheer Rzoska – tarieven tot 55 procent in de erfbelasting, tarieven tot 55 procent aan anderen betalen – dat is complete waanzin ... Maar in plaats van te zeggen dat we het gelijk moeten trekken naar omhoog, laat ons dan misschien nadenken om te zeggen dat we die erfbelastingen voor iedereen naar een gunstregime brengen, laten we ze voor iedereen naar beneden halen.

En, minister, u zegt dat het populistisch is als ik dat zeg zonder te zeggen wat er geschrapt moet worden. Ten eerste, ik denk in alle bescheidenheid dat ik toch al een paar pistes uiteen heb gezet waar er bespaard kan worden in die vier jaar dat ik hier heb gezeten. Ten tweede kunt u mij niet verwijten dat ik voorstellen doe en dat ik vervolgens geen meerderheid heb en dat het dan populistisch is. Dat gaat niet. Ik denk dat we in dit parlement nood hebben aan heel veel parlementsleden, zowel vanuit de meerderheid als vanuit de oppositie – en gelukkig hebben we er zo veel – die opkomen voor hetgeen waarvoor ze staan, inderdaad niet populistisch

maar op een gedegen manier. Maar als je dan zegt dat het prietpraat is als je geen meerderheid hebt: sorry, dat klopt volgens mij niet. Je kunt de dingen maar veranderen door uit te komen waar je voor staat, en ik zou meer parlementsleden aanmoedigen om dat te doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld. (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

U hebt uw vraag niet gesteld mijnheer D'Haese, dan hebt u ook geen slotreplik. (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

Ik denk dat dat gewoon de rechtaaninterpretatie is. Als u dat wenst, kan ik een keer zeggen wat de regel is. Waar is het hier? Uiteenzetting door de vraagsteller: vijf minuten. Onmiddellijk antwoord minister: onbeperkt. Aanvullende vraag van de vraagstellers: twee minuten. Onbeperkt aantal aansluitende sprekers: elk twee minuten. Aanvullend antwoord ministers: onbeperkt. Wederwoord vraagsteller, en voorzitter verklaart vraag om uitleg als afgehandeld. Dat is het stramien dat voorgeschreven staat in het reglement. U was hier niet toen de vragen gesteld zijn, dus kan ik u ook geen repliek geven als vraagsteller. (*Opmerkingen van Maurits Vande Reyde*)

Mijnheer Vande Reyde, kijk, ik heb hier in deze commissie – mijnheer D'Haese was hier niet, dus geen schuld aan mijnheer D'Haese – al herhaalde malen herhaald dat als mensen vragen laten agenderen in de commissie, we ook verwachten dat mensen komen opdagen. Als mensen ook andere vragen tegelijkertijd geagendeerd wensen te zien in andere commissies, dan is dat hun goed recht. Op dat moment moeten ze een keuze maken voor een prioriteit. Daar komt het op neer. En ofwel zijn we hier als we vragen stellen, ofwel zijn we niet hier. Dat zijn de feiten, en dat gaat niet over enge interpretaties of ik weet niet wat nog allemaal.

Mijnheer D'Haese, u hebt gevraagd of we de vraag als laatste konden behandelen. Dat hebben we gedaan, dat verzoek hebben we ingewilligd. De secretaris heeft tot driemaal toe uw secretariaat verwittigd dat het zover was. Het kan gebeuren dat u in een andere commissie zit, dat is heel goed mogelijk, maar in dat geval wens ik niet met de vinger gewezen te worden. U was hier niet om een vraag te stellen, dus u hebt ook geen recht op een slotreplik. Maar u kunt altijd een nieuwe vraag indienen, natuurlijk, want ik vermoed niet dat alle antwoorden gegeven zijn die u verwacht, dus ik nodig u zeker uit om verder actief te zijn in deze commissie. (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

Dat is een interpretatie die u geeft. U mag hier show komen verkopen zoveel u wilt, ik probeer de vergadering hier in goede banen te leiden en de agenda te laten respecteren. Dat is mijn job als voorzitter van deze commissie, mijnheer D'Haese.